VÍZ–TÜKÖR

DÍSZKUTAK – TERMÉSZETES VIZEK – CSOBOGÓK

A XIII. KERÜLETBEN

VÍZ – TÜKÖR

DÍSZKUTAK – TERMÉSZETES VIZEK – CSOBOGÓK

A XIII. KERÜLETBEN

2019

VÍZ – TÜKÖR

DÍSZKUTAK – TERMÉSZETES VIZEK – CSOBOGÓK

A XIII. KERÜLETBEN

Szöveg: Jolsvai András

Grafikai tervezés, tördelés: Kónya Judit

Fotók: Vajda József
Drónfotók: Kőszegi Róbert, Péter László
Légi fotók: Civertan Grafikai Stúdió

Szerkesztette: Gellért Lajos

Kiadó: Sprint Kft.
Ügyvezető igazgató: Machos Ferenc

Nyomás: Palatia Nyomda és Kiadó Kft.
Ügyvezető igazgató: Radek József

ISBN: 978-615-80997-6-9

Készült Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat megbízásából

TARTALOM

Polgármesteri előszó 4
Előszó, avagy egy kis könnyű vízen járás. 6

SZÖKŐKUTAK,DÍSZKUTAK 8

Dagály utca 10
Debrecen park 12
Dráva utca. 14
Eszék park 16
Fiastyúk utca 18
Gyermek tér. 20
Gyöngyösi sétány 22
Jászai Mari tér 24
József Attila tér. 26
Országbíró sétány 28
Országbíró utca 30
Szent Margit tér 32
Tomori köz 34

TERMÉSZETES VIZEINK 36

Duna. 38
- Séta a Margit hídtól az Újpesti vasúti hídig. 40
- Palatinus házak 42
- Szent István parktól a River Loftig 44
- Vizafogó 46
- Marina-part. 48
- Dagály fürdő – Béke-kút 50

Rákos-patak 52
Foka-öböl 58
Újpesti-öböl 62

CSOBOGÓK, PÁRAKUTAK 68

Árpádhídfő lakótelep 70
Átrium park 72
Capital Square 74
Center Point. 76
Ditrói Mór utca. 78
Duna Terasz 80
Gidófalvy Lajos utca 82
Hollán Ernő utca 84
Klapka Központ 86
Ochota park 88
Papp László tér 90
Szent István park 92
Vizafogó pihenőpark 94
Wahrmann Mór köz 96

Angol fordítás 98

Kedves Olvasó!

Csaknem minden évben átadunk egy-egy szökőkutat, csobogót. Vízfelületeink, párakútjaink mellett kellemesebb a pihenés, a közérzet is javul. Sokszínűek az alkotások: égbetörőek és finoman gyöngyözőek, egyszerűek és sok színben pompázóak. A legújabb, interaktív szökőkutak játékra hívogatják a gyermekeket, az esti fényben játszó vizek a szerelmeseket vonzzák. A Rodin-tanítvány Vedres Márk Béke (Ifjúság) kútja 1961 óta emblematikus helyszíne a Tahi utcai lakótelepnek. Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotása a Debrecen park medencéjét díszíti. Minya Mária Munkácsy Mihály-díjas keramikusművész kútjai ugyancsak különlegesek a kétezres évek elejéből.

Természetes vizünk, a Duna összeköti Angyalföldet, Vizafogót, Újlipótvárost és a Népszigetet. Sétálhatunk az egyedülálló látványosságot nyújtó partszakaszán az Újpesti hídtól a Margit hídig, a Marina-parttól a Palatinus házakig. A népszigeti öböl a hajógyártásunk bölcsője, partján családok ezrei töltötték hétvégéjüket, halairól híres vendéglőiben, csárdáiban számos híres ember megfordult Berda Józseftől József Attiláig.

Kerületünkben torkollik a Dunába a Rákos-patak, legszebb szakasza hozzánk tartozik. Mezején egykor királyokat választottak, ma a sportolni vágyókat korszerű futópálya, kerékpársáv, fitnesztér várja. A folyami rák nem, de huszonkilenc halfajta visszatért a vizébe. Mivel a Margitsziget máig megmagyarázhatatlan döntés miatt már nem a kerületé, e fejezettel szegényebb a kiadvány. Valamennyi helyszínt magam is jól ismerem. Legtöbb személyes emlékem a Dagályhoz kötődik. Gyerekként ott strandoltunk, fiatal srácként, ha lehetett volna, az egész nyári szünetet ott töltöm a haverokkal.

Kerületpolitikánkban évek óta meghatározó az épített és természeti környezet összehangolt fejlesztése, a magas szintű szolgáltatások kiépítése. Időben felismertük azt is, hogy vannak feladataink az éghajlatváltozással kapcsolatban, ezért dolgoztuk ki a klímastratégiai célkitűzésünket. Nincs még egy olyan városrész Budapesten, ahol ennyi szökőkút, csobogó lenne. A VÍZ – TÜKÖR című albumunkban sorra vesszük ezeket – a teljeskörűségre törekedve a főváros és a magánbefektetők tulajdonában lévőket is –, és a természetes vizeinket sem hagyjuk ki.

Köszönet az elkészítésében közreműködőknek, a kiváló fotósoknak és Jolsvai András újságírónak, írónak, aki még „olvashatóbbá" tette a képeket.

Kedves Olvasó! Keresse fel Ön is a kiadvány helyszíneit, és élvezze a vizek környezetének frissítő, élénkítő vagy nyugtató hatását!

Budapest, 2019. november

Dr. Tóth József
polgármester

Dear Reader!

In our District we present the public a new fountain or mini fountain almost every year and these water objects and misting gates make leisure and recreation in our public spaces more pleasant and contribute to the quality of life. The creations of artists and craftsmen have many different facets, they strive high into the sky or are still and fine in sparkling, they may appear as simple or strike the eye with a rich variety of colors. Our newest interactive fountains attract playing children as well as – when evening colors of the gurgling water make the place romantic – those out for romance. Since 1961 the Well of Peace (Youth), a work of Vedres Márk, a student of Rodin, is an emblematic ornament in the Tahi Street Residential Complex. Another famed sculpture is that of Kisfaludi Strobl Zsigmond, decorating the fountain in Debrecen Park. And some 15 years ago several unique ornate wells, works of MINYA Mária, a sculptress in ceramics, were added to the plethora of water objects decorating our public spaces.

Our natural water, the Danube River is, connecting the Angyalföld, the Vizafogó, the Újlipótváros and the Népsziget segments. People may stroll or jog along its bank between Újpest Bridge and Margit Bridge or the Marina Quay and the Palatinus Residences and enjoy the city's majestic sight. Here we find the Népsziget Bay, the cradle of Hungarian shipbuilding. Along the bay's shores thousands of families used to spend weekends and enjoyed Danube fish in famed pubs and restaurants, among them many celebrities like Berda József or poet József Attila.

In our District the Rákos (Crab) Creek meets the Danube, the Creek's most pleasing section runs through our District. Centuries ago on Rákos Meadow Hungarian kings have been elected; nowadays sporting people enjoy here the modern jogging and bicycle lanes and the fitness area. Freshwater crabs have disappeared, but by now 29 species of fish made their return to our Creek. As Margaret Island – due to a still inexplicable decision – is no longer part of our District, the Island's jewels cannot be listed and described in this album. As for me, I am familiar with each of these places, but my dearest remembrances are tied to the Dagály Bath. As a child and as a young boy here I often enjoyed sun and water, and dreamed of spending – together with the „gang" – the entire summer school holiday in our beloved Dagály.

Since many years now our District Policy focuses strictly on developing the harmony between man-made and the natural environment, as well as on improving the quality of communal services. We did not delay in realizing our tasks in connection with changes in climate. We finished setting up a set of objectives for our strategy in climatic matters. No other district of Budapest has more fountains, water gurglers and similar leisure objects than we in the 13th. In our album, titled „WATERS AND MIRRORED REFLECTIONS", we duly present them all, including those owned by Budapest Municipality or by private investors to be comprehensive, and not forgetting our natural waters.

We are grateful to all the contributors to this album, to the excellent photographers, and to journalist and writer Jolsvai András who added much to the „readability" of the pictures.

Dear Readers, please come to visit the locations presented in this album, to enjoy both water and its environs in leisure, freshness and resting.

Budapest, November 2019

Dr. Tóth József, District Mayor

VÍZVÁLASZTÓ

Előszó, avagy egy kis könnyű vízen járás

Hogy mi itt a vizek városa – na jó, kerülete – lennénk, észak(Pest) Velencéje, mondjuk, az persze első látásra túlzásnak tetszik. De ha jobban belegondolunk – és ebben a kötetben bizony bele fogunk gondolni –, könnyen rájöhetünk, hogy a víz jóval nagyobb szerepet játszik az életünkben, mint hittük volna, még e könyv létrejötte előtt. A víznek különben éppen ez a legnagyobb trükkje, hogy úgy van, úgy vesz körül bennünket, hogy szinte észre sem vesszük: olyan természetesen, olyan magától értetődően, olyan átlátszóan, olyan halkan, hogy csak a hiánya tűnik fel néha nekünk. Például amikor a Duna apadáskor belezsugorodik szinte a meder aljába. Vagy mikor kilép a medréből: szerencsére ilyesmit ma már nemigen tesz, legfeljebb elnyeli az alsó rakpartot. Vagy amikor a tervezettnél hosszabb időre zár be kedvenc strandfürdőnk, és mi csak vágyakozva nézelődünk a kerítésen át, hogy mikor foglalhatjuk el végre megszokott helyünket a pázsiton vagy a gyógyvízben. Vagy amikor, tél közeledtén, az illetékesek gondosan bedeszkázzák a szökőkutat, mely mellett addig rezzenéstelen arccal haladtunk tova. Vagy amikor a nyár közepén már a reggeli órákban elfogy az ásványvíz a kisközértből, és a tulaj csak a vállát vonogatja, hogy nem ő tehet a globális felmelegedésről.

Pedig igazán érdemes volna akkor is figyelni a vizeinkre, amikor nincs baj velük. Amikor csak úgy vannak. Hiszen a víz – mi vagyunk. A szó szoros értelmében is.

Nem csoda, hogy mióta világ a világ, a víz jelkép is: az egyik legpozitívabb jelkép az egyetemes emberi kultúrában. „Az vagy nekem…" – kezdi a szerelmes költő – ezúttal éppen Shakespeare –, és máris mondja a hasonlatot: „… mint testnek a kenyér, s tavaszi zápor fűszere a földnek." Ennél már nincsen feljebb, ez tovább nem fokozható, ez a szerelmi szenvedély csimborasszója. A víz mindent visz.

De ideje, hogy az emberiség magasságából szemhatárunkat visszaigazítsuk a kerületünk határaira. És ráérősen, kellemesen bebarangolva ezeket a határokat, számba vegyük összes lehetséges vizeinket. Folyónkat, a nagy tekintélyű Dunát, melyen, igaz, osztoznunk kell még néhány kerülettel, országrésszel és országgal (egy fél kontinenssel, hogyha egészen őszinték akarunk lenni), de attól még ugyanannyira a miénk is, mint másoké. Patakunkat, mely egykor igen jelentős szerepet játszott a magyar történelemben, s még ma is sok örömöt tud szerezni a partjain bóklászóknak. Aztán az összes többi vizes felületünket a strandmedencéktől a szökőkutakon át a csobogókig. El fognak csodálkozni. Részben azért, mert meglátják, milyen gazdag a mi szűkebb hazánk a vizekben. Részben pedig azért, mert azt is meg fogják látni, hogy mennyi, de mennyi arca lehet a víznek. És főleg azért, mert ha végiglapozzák ezt a könyvet, rádöbbenhetnek arra, amit voltaképpen mindig is tudtunk, csak nem volt külön okunk megfogalmazni magunknak: tudniillik, hogy a víz nem csak hasznos, nem csak fontos, nem csak nélkülözhetetlen, de szépséges is.

Tartsanak velünk: tanuljunk meg együtt vízen járni!

Jolsvai András

WATERSHED

(Foreword or a bit of walking over water)

That we here pretend to be the city (or at least the district) of waters, the Venice of (northern) Pest, could be at first sight a bit of exaggeration. But if one looks closer – and with this album we do shall look quite profoundly – it will be easy to realize that water plays a much more important role in our life than first – before reading and viewing this album – believed. By the way, the water's most striking trick is to embrace and pervade us, often without taking any notice. As this happens quite naturally, quite without saying, quite invisible, quite silently, so that we realize that water matters only when water is missing or scarce. Take the example of Danube River: at subsiding water levels the stream seems to shrink into the riverbed's bottom; at high water flooding threatens (luckily, the Danube ceased to behave too nasty, nowadays flooding swallows only some of the lower quays). Or we surely become angry if our favorite public bath remains closed longer than anticipated and what remains is to look in vain through the fence, yearning for watery leisure, for laying down on the grass at our favorite spot, or for having a good time in the healing thermal water. And during winters we may also come to miss the presence of water when fountains, wells, etc. – that we otherwise used to pass without a glance – are carefully covered with planks or panels. Water may pose a problem also if on hot summer days one fails to buy a bottle of water as in the shop around the corner – even early in the morning – all waters have been sold out, with the shopkeeper lamenting that he is not the one causing the global warming.

Yes, we should really pay attention to our waters also in times when water is not a source of problems. In times when water seems to be with us, as a simple matter of fact. We should feel reminded: waters are us! And that slogan is strictly true.

No wonder that since ages water is also a symbol, one of the most positive symbols in every cultures of mankind. *So are you to my thoughts (*thus begins the poet in love, Shakespeare) *as food to life,Or as sweet-season'd showers are to the ground;* This cannot be surpassed, one simply cannot formulate more deeply, with Shakespeare water is part of a lover's passion's utmost expression, water always wins, the winner takes it all.

Yet, let us leave behind humanity's spiritual heights, let us direct our eyesight to our District's expanse. Let us take time and leisure in strolling through this beloved part of the city and let us visit and take stock of the many water-related leisure objects that may be found here. Let our soul embrace the Danube, though which is not entirely ours – to be frank –: we possess the river together with other districts in the capital, other regions of our country, and other countries, too, (in fact half of Europe). Yet, the Danube is to us the same, as to others, the beloved big water. Let us be proud of our Rákos Creek which once upon a time played a very important role in Hungary's history, and today spends leisure and enjoyment to those strolling along its banks. Let us visit and be happy about all the other watery places, from pools in public baths to fountains and others like spill fountains. You will be rightly surprised, once by realizing how rich our neighborhood, our District is in water and everything connected to it. Twice by seeing how many faces water may have or wear. And, most important, you shall be pleased after having reviewed the pages of this album to realize again what everybody for ages knew, what does not need to be said, that water is not only useful, not only vital, not only indispensable, but can be beautiful as well.

So come with me, together let us learn how to walk on water!

Jolsvai András

SZÖKŐ DÍSZ

KUTAK, KUTAK

Mi folyik itt? – kérdezhetnénk, és joggal. Persze most nem a vízre gondolunk, hiszen az túlságosan triviális volna – miközben folyton gondolunk a vízre, mi mást is tehetnénk egy efféle könyv keretein belül –, hanem arra, hogy miképpen jönnek létre ezek a találkozások a terek és a tereket betöltő szökő- és díszkutak között. Hogy vajon az egyik volt előbb, és ahhoz született a másik – vagy fordítva, ez ebből a szempontból mindegy is –, esetleg egyszerre születik meg a kettő a várostervező agyában. („Szép, szép ez a lakótelep, de kellene bele egy kis tér ide középre: padokkal, libikókával és egy remek kis szökőkúttal." Vagy: „Legyen itt egy kút, szökjön, mint az ár, de tegyünk köré egy terecskét is, hadd tudjon érvényesülni!")
Alább mindegyikre találhatnak példát. És arra is rácsodálkozhatnak, hányféle megoldás születhet ugyanarra az egyszerű dallamra.

DAGÁLY UTCA

A mozgás öröm – hirdette egy emlékezetes plakát a nyolcvanas években. Ideje hozzátennünk: különösen a mások mozgása az. Ez a minden irányban szimmetrikus örökmozgó (az is egy jó kérdés volna egyébként, hogy miért ragaszkodik az emberiség évezredek óta oly görcsösen a szimmetriához, de erre most nem fogjuk megtalálni a választ) például a sugarak erejének és irányának változásával ejti rabul a nézőt. És akkor a kísérő színek változásáról még nem is beszéltünk. Mondjuk, most nem is fogunk. Csak annyit mondunk: AngyalZÖLD.

Dagály utca 20. (2017)
A függőleges, automata vezérlésű habosított vízoszlop és a ferde esésű vízsugarak látvány- és hanghatást nyújtanak. A medencés vízfelületet alsó megvilágítás is díszíti.

DEBRECEN PARK

Ó, azok a boldog békeidők! Amikor az ember gyereke még megfürdött, megfürödhetett minden egyes elé kerülő vízben a Dunától az esőfogó hordóig. És persze nem maradhatott ki a lakótelepi szökőkút sem, mely egyébként is inkább egy strandmedencére hajaz. A képen látható szobor (mely, stílusát tekintve, akár a schönbrunni parkban is állhatna) éppen azt a drámai pillanatot ábrázolja, amikor a munkából megtért anya szomorúan kihalássza a medencéből engedetlenkedő gyermekét. Vagy behajítja. Kisfaludy Strobl, az alkotó, maga sem döntötte még el. „A kis makrancos" címet adta a szobornak.

Debrecen park (2012)
Medencés vízfelület automata vezérlésű vízképpel.
A függőleges, habosított vízoszlop és a ferde esésű vízsugarak nyújtanak látvány- és hanghatást.
A szökőkutat alsó megvilágítás is díszíti.
A „Kis makrancos" működő szobor
Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotása (1955).
Az eredeti, zalaegerszegi alkotás (1920) működőmásolata.
Az Angyalföldi József Attila Művelődési Központ aulájában gipszmásolata látható. Megtalálható még Szentesen is.

DRÁVA PARK

Ez a katonás víz(menet)oszlop már az új idők hírnöke – mintha a megújult Váci út egész irodafolyosóját szimbolizálná. Mélysége nincs is, csak szoftvere van, be lehet programozni, mikor lövelljen magasra, mikor közepesre, s mikor tűnjön el egészen – aki éppen akkor jár arra, száraz lábbal gázolhat rajta át, s még nem is biztos, hogy észreveszi, hol barangol. Ha leszáll az est (nap mint nap megtörténik az ilyesmi), az okos program színesre festi a sugárkatonákat, a tisztek vörösben, az altisztek kékben, a közlegények zöldben pompáznak.

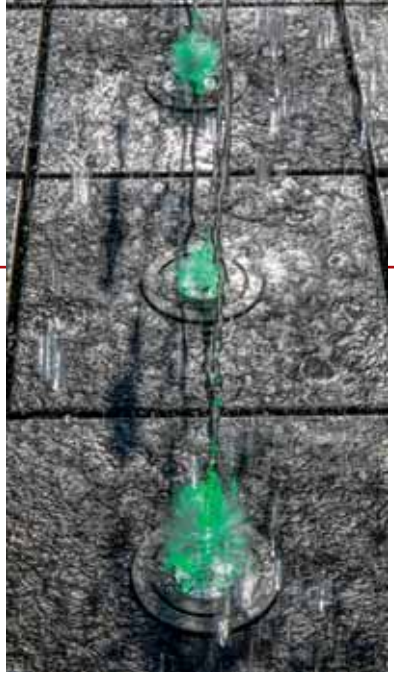

Dráva utca 5. (2017)
A 12 interaktív rejtett fúvókát sorba rendezett
színes LED-lámpák világítják meg. A fúvókánként telepített
szivattyúk által a vízkép folyamatosan változik.
A medencét egyedi kőlapok takarják.

ESZÉK PARK

Tányérok? Diszkoszok? Kalapok? Égitestek? (Miért ne, a Földet is el lehetett képzelni néhány évezreden át laposnak!) Akárhogy is, ez a két ferde, egy fektetett kompozíció az önként feltörő, majd oldalt méltóságteljesen lecsurgó vízsugarakkal nyeri el végső alakzatát – a madár már csak önkéntes hozzájárulás az összképhez. Késő tavaszon aztán a természet is hozza a zöldeket, így lesz teljes a kaleidoszkópunk ebben a frissen elnevezett parkrészben, mely hajdan a Béke tér békés része volt.

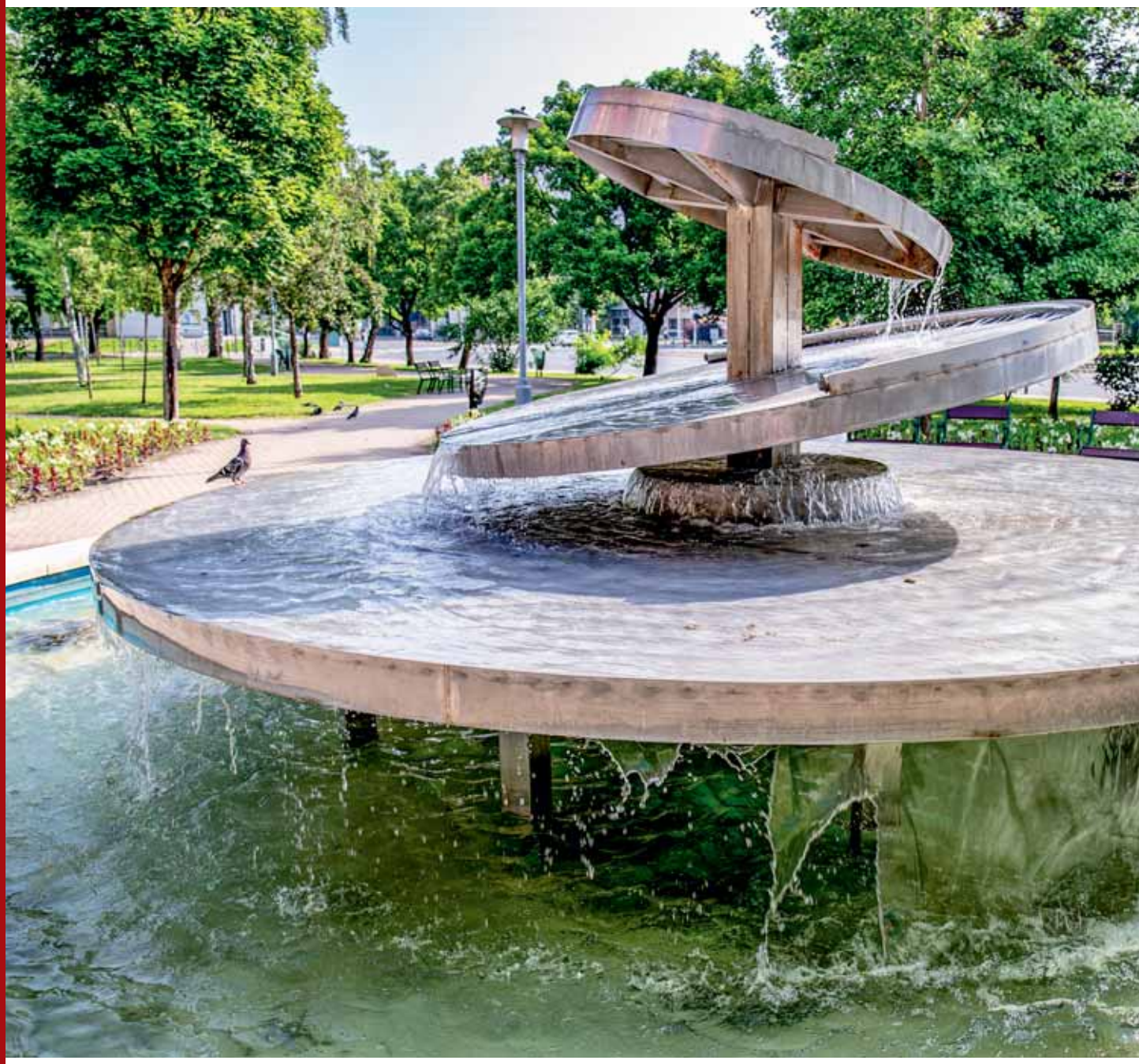

Eszék park (2008)
A rejtett fúvókás rendszerű, automata vezérlésű, nonfiguratív felépítmény tetejéről a víz több lépcsőben zuhan le a nyílt vízmedencébe.

FIASTYÚK UTCA

Íme, egy kis egyiptomi hangulat az út mentén. A felfelé keskenyedő, színes oszlopok (tetrakontraoktaéder, mondaná Karinthy Frigyes hőse, de azért maga se lenne biztos benne), melyek mintha egy sziget égbe nyúló hegycsúcsai lennének – miközben diadaloszlopnak éppúgy láthatjuk őket, mint sírköveknek – élénk színeik miatt valami pajkos, vidám elemet csempésznek a szocreál lakótelep túlvasalt világába. S mintha ettől a tér is kitágulna köröttük, s ha nagyon igyekszünk, igazi parknak látunk egy keskeny földsávot.

Fiastyúk utca 71. (2003)
A függőleges, automata vezérlésű habosított vízoszlop és a ferde esésű vízsugarak látvány- és hanghatást nyújtanak. A medencés vízfelületet alsó megvilágítás is díszíti.
A mázas kerámia díszkút Minya Mária alkotása.

GYERMEK TÉR

Akik abba a korosztályba tartoznak e könyv olvasói közül, akiknek a Gyermek tér még igazi (játék-) KRESZ-parkot jelentett, komoly táblákkal, útkereszteződésekkel, elsőbbségadással és villanyrendőrrel, ahol vasárnaponként piros nyakkendős úttörők irányították a forgalmat, és messze földről érkező kisbiciklik és rollerek keresztezték egymás útját, nos, azoknak e képek láttán előbb-utóbb felcsendül majd képzeletükben a „Pancsoló kislány" felejthetetlen dallama is. Hiszen ez itt egy hamisítatlan kismedence, bármennyire fenn hordja is az orrát.

Gyermek tér (2009)
A függőleges, automata vezérlésű habosított vízoszlop és a ferde esésű vízsugarak látvány- és hanghatást nyújtanak. A medencés vízfelületet alsó megvilágítás is díszíti.

GYÖNGYÖSI SÉTÁNY

Ha valakinek dèjà vu érzése támadna a Fiastyúk utcai látvány kapcsán, az nem véletlen. (Inkább az, hogy ilyen közel kerültek egymáshoz: de annak meg a szoros ábécérend az oka.) Minya Mária alkotása mindkettő, persze, hogy magukon viselik a kerületünkben (is) nagyra becsült szobrász-keramikus megannyi védjegyét. (Hogy csak egyet említsünk – na jó, legyen kettő – a geometrikus formák és a pirogránit kedvelése.) Persze ez, a Madaras kút, éppen a szárnyasok által, merészebb képzeteket kelthet. Megérdemli: a kerület egyik legszerethetőbb részén áll.

Gyöngyösi sétány (2003)
A függőleges, automata vezérlésű habosított vízoszlop és a ferde esésű vízsugarak látvány- és hanghatást nyújtanak. A medencés vízfelületet alsó megvilágítás is díszíti.
A mázas kerámia díszkút Minya Mária alkotása.

JÁSZAI MARI TÉR

Voltaképpen ide kellett volna telepíteni Nagy Imre vándorszobrát, mert akkor legalább konkrétan is lett volna mit áthidalnia ifjabb Varga alkotásának. Úgy értem, e téglalap alakú medence fölé. Merthogy így az egészben van valami töredezettség, szétesés, befejezetlenség. Persze, nyilván ez is volt a cél. A négy, rövidebb befogójával egymás felé fordított háromszög hol négyzetet, hol rombuszt, hol máltai keresztet formáz, szép példájaként annak a régi igazságnak, miszerint nagyon nem mindegy, hogy hová állunk.

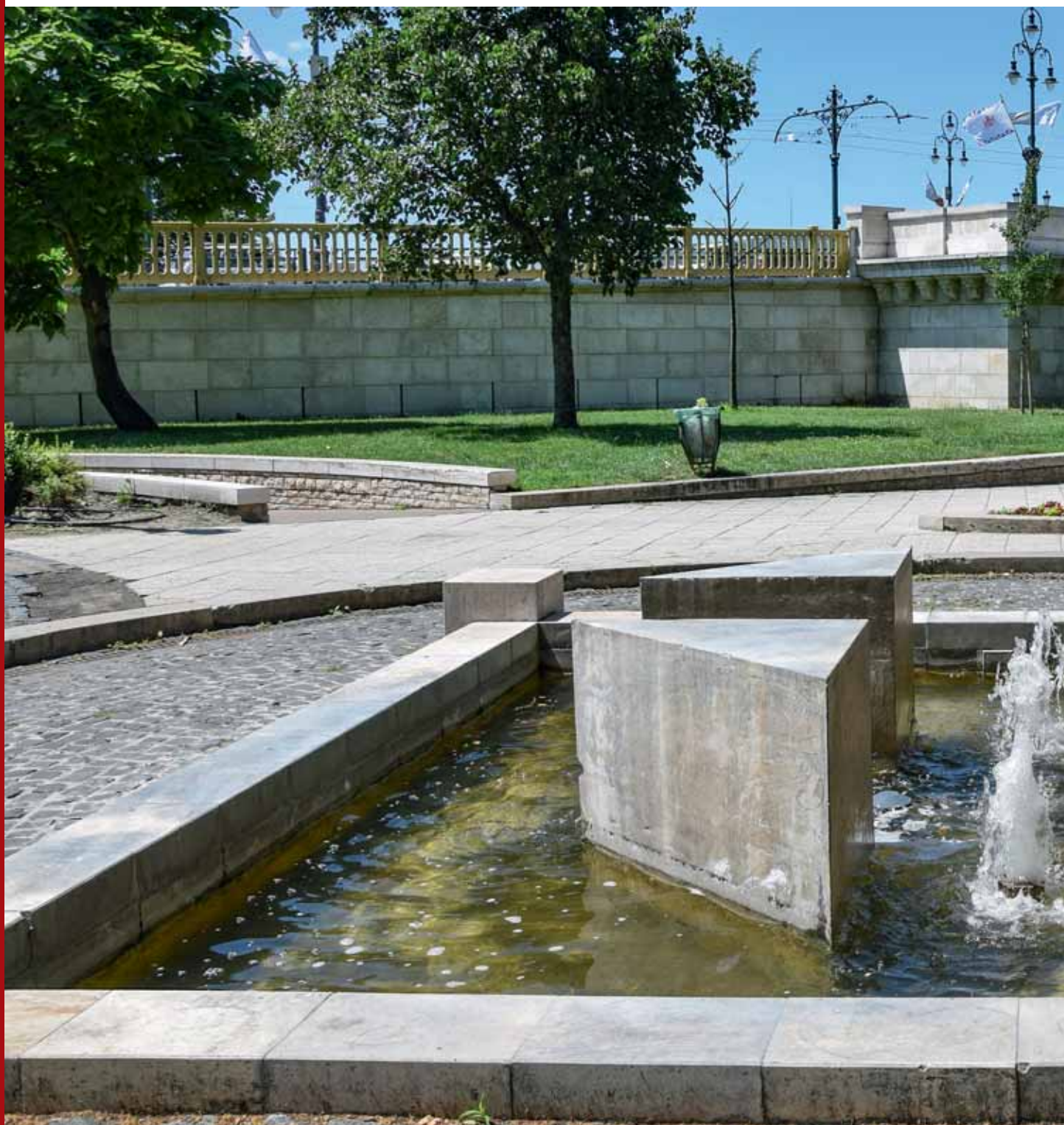

Jászai Mari tér (1994)
Szögletes kialakítású mészkő-architektúra közepén négy „prizmával”. A vízjátékot habosított vízsugarak biztosítják.

JÓZSEF ATTILA TÉR

Szép példája annak, hogyan lehet egy fontos, de, mondjuk így, erősen retróillatú teret egyetlen remek ötlettel megfiatalítani. Az ikerszökőkút a sétaút két oldalán olyan, mintha két különleges szőnyeget terített volna le valaki. Úgy is működik egyébként, a víz finom filmréteget alkot a szabálytalan, kék és bézs műköveken, afféle éppen tisztítóba vitt rongyszőnyeg gyanánt. Akárhogy is, a műalkotás valami frivol könnyedséget lop a tér képébe, amelyre, valljuk be, rá is fér: láttára még a költő szobra is elmosolyodna, ha a bronz engedné.

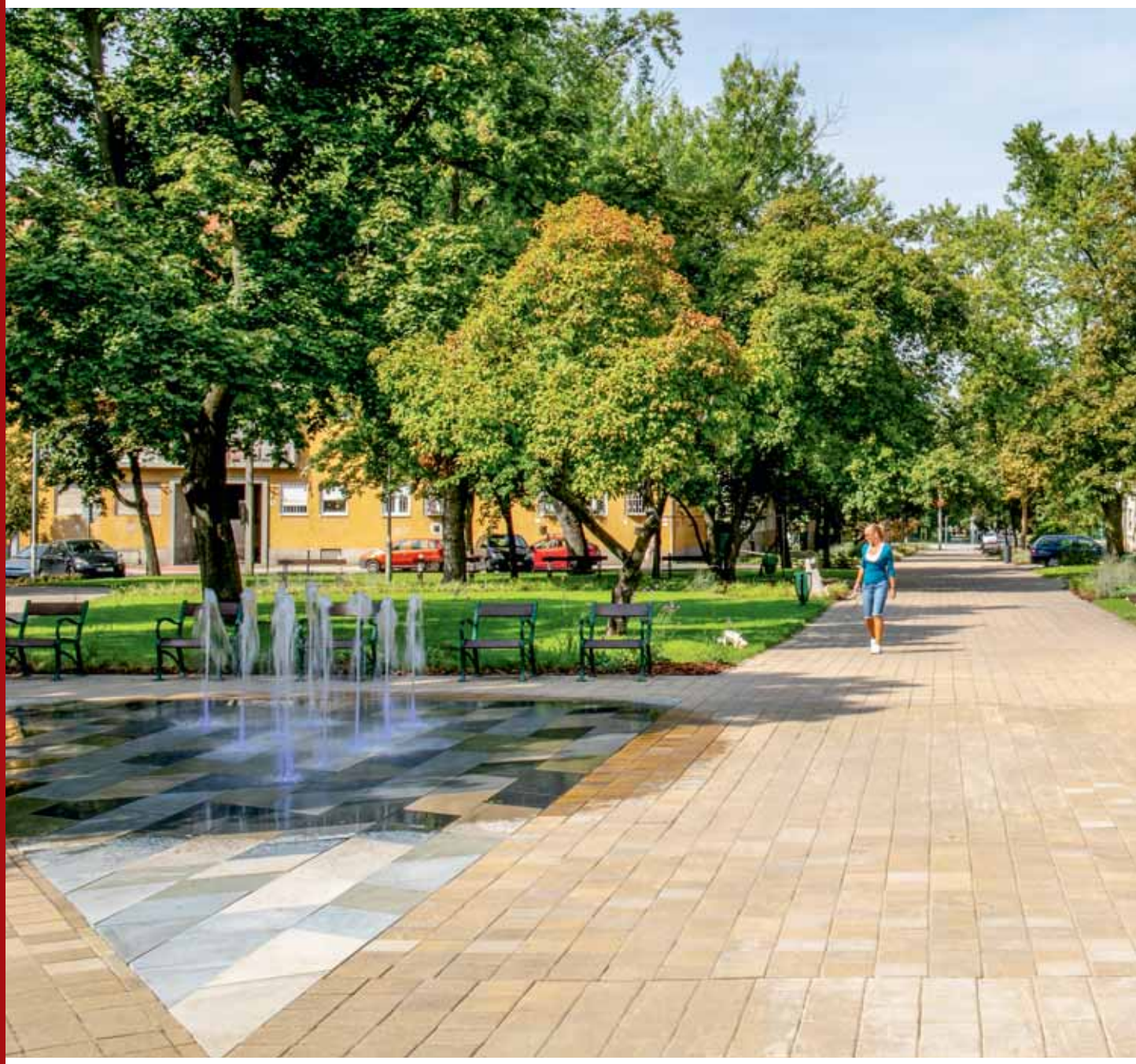

József Attila tér (2010)
Az automata vezérlésű, süllyesztett fúvókás rendszerű ikerszökőkút alsó megvilágítást kapott.
A felületen a vízfilm látvány- és hanghatást nyújt.

ORSZÁGBÍRÓ SÉTÁNY

Az interaktivitásnak persze megvannak a maga határai, egy szökőkúttól nem várhatjuk el, hogy beszédbe elegyedjék velünk, ahogy láttára mi sem vesszük fel egy párakapu alakzatát, de azért, jó időben, ha kedvünk tartja, keresztülmasírozhatunk a vízsugarakon, amelyek, mintha csak kedvünkre akarnának tenni, vidám táncra perdülnek ilyenkor. Az idősebbek persze hamarabb abbahagyhatják, és egy padon ülve gyönyörködhetnek ebben a különös pantomimban, melyet a vízoszlopok lelkes kórusa ad elő nekünk.

Országbíró sétány
Hajdú utca 18. (2012)
Kerületünk első interaktív szökőkútja, burkolata süttői mészkő. A rejtett medence szórófejei színes LED-világításúak. A szökőkút folyamatosan változó vízképe látvány- és hanghatással szépíti környezetét. A hol kibukkanó, hol eltűnő vízoszlopok vonzanak a vízzel való játékra.

ORSZÁGBÍRÓ UTCA

Úgy tűnik, a befektetők megirigyelték a sétányiak jó dolgát. Gondoltak hát egy merészet, és a maguk kezébe vették sorsuk irányítását, felépíttetve a saját kútjukat. Merjünk nagyot álmodni! Nos, a helyiek szerencsére csak akkorát álmodtak, amekkorát meg is tudtak valósítani, addig nyújtózkodtak tehát, míg a víztakarójuk ér. A magunk részéről kalaplevéve üdvözöljük ezt az irányzatot, ezt az elszánást, és még a bokrok közé búvó végeredményt is hajlandóak vagyunk szépségesnek látni.

Országbíró utca 44–46. (2009)
A zárt rendszerű, keringető szivattyús, algaölős szökőkút magáningatlan-beruházás részeként készült.

SZENT MARGIT TÉR

Aki a cím láttán csodálkozva kapja föl a fejét, méltán teszi. Ez a tér csak a minap nőtt ki a semmiből, pontosabban a Lehel tér déli csücskéből, s vette fel az előtte tornyosuló zsámbéki templom nevét. S ha már így tett, megújult szépen, kapott díszburkolatot meg padokat, pázsitot is – a parkolóhelyeket is rendezve –, és kapott egy vízi szerkezetet is, mely mintegy átmenetet képez a csobogók és kutak között. A számmisztikába nem is kell elmerülnünk, van tizenhárom tizenhármas díszkő, igaz, hozzá huszonegy vízköpő járul.

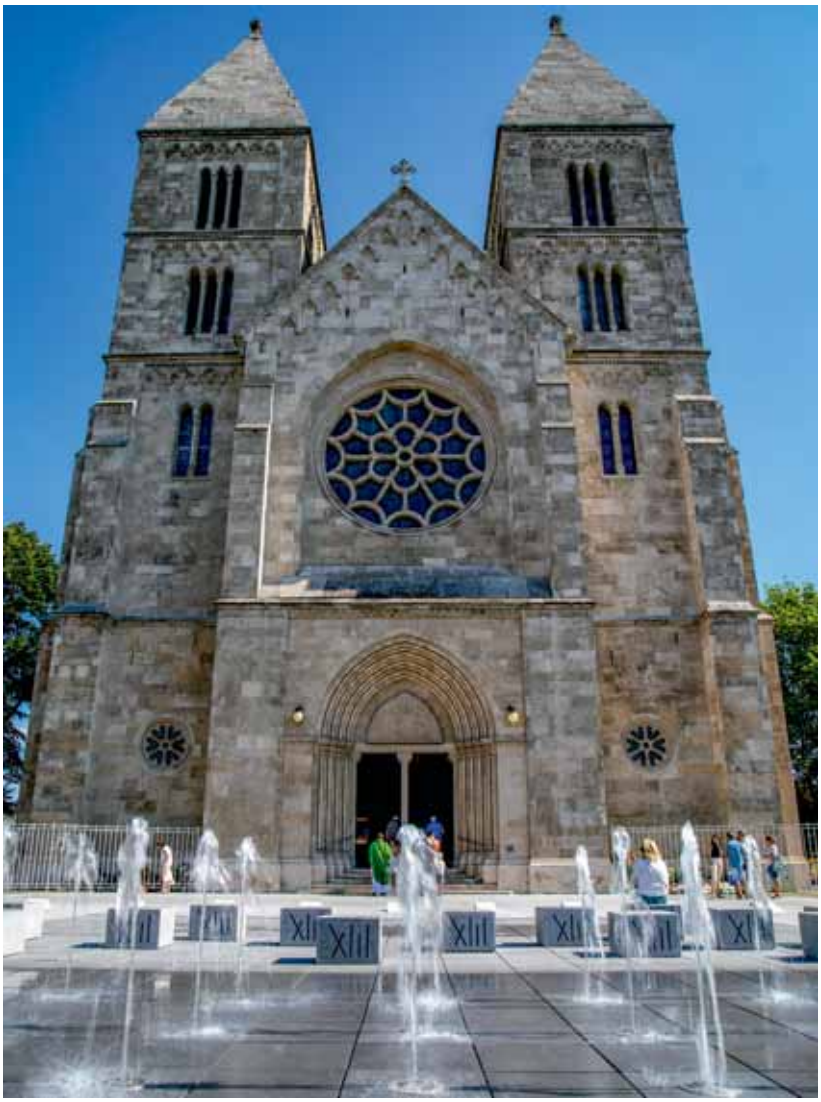

Szent Margit tér (2019)
Egyedi térkőburkolatú, süllyesztett medencés, 21 fúvókából és 12 párafúvókából álló vízarchitektúra. A vízoszlopokat és a párafelhőt LED-lámpák világítják meg.

TOMORI KÖZ

Vedres Márk szoborkompozíciójában voltaképpen mellékszerepet játszik a víz, a medence, ezek a fiatalok ülhetnének bárhol, egy padon vagy a kerítés tetején vagy a homokozó peremén, ahol kisebb testvéreik várépítését felügyelik éppen – miközben elmerülnek persze a művészet és sport valamely ágában. Ám azzal, hogy hátat fordítanak a főalaknak, velünk, járókelőkkel lépnek kapcsolatba, kitágítva a nekünk szánt teret egészen a házak faláig. És nem öregszenek 1961 óta egyetlen napot sem: nem véletlenül hívják a művet az Ifjúság kútjának.

Tomori köz
Tahi utca 22. (1961, felújítva 2007)
Szoboralakokkal díszített, mészkőből kialakított díszmedencével rendelkező szökőkút.
Vedres Márk „Ifjúság kútja" (más néven „A béke kútja") bronz díszkút. Az ifjúságot (a békét) a zene, a sport, a tanulás és a költészet szimbolizálja.

TERMÉSZ

ETES VIZEINK

A régiek azt tartották, ha egy városnak van folyója meg hegye, már nincsen gondja semmire. Mi, XIII. kerületiek, úgy oldottuk meg ezt a dolgot, hogy folyóból többet is tartunk (másfelet, mondjuk kis jóindulattal), a hegyet meg nézzük – ott van szemben, minden második ablakunk arra nyílik. A folyóban az a jó – azonkívül, hogy hajókázni, evezni, horgászni és úszni lehet benne, bár aki mostanság az utóbbira vetemedik, annak előbb-utóbb mellékhatások jelennek meg a tekintetében –, hogy megunhatatlan: ezer arca van. Máshogy fest tavasszal, máshogy ősszel, máshogy reggel és máshogy este. Más a színe, más a mozgása, a kiterjedése, egy egész emberi élet nem elég hozzá, hogy kiismerjük. És miközben pillanatonként más és más, mégis változatlan és örök: már ezeket a vizeket nézték a régi rómaiak, a gepidák és az avarok – és fogják nézni, reméljük, leszármazottaink még hosszú évezredeken át. A folyó tehát a legszilárdabb kapocs országok, népek, kerületek és nemzedékek között.

ERSTE

SÉTA A MARGIT HÍDTÓL

AZ ÚJPESTI VASÚTI HÍDIG

PALATINUS HÁZAK

Azt minden gyerek tudja errefelé, hogy a Palatinus házakat nem azért hívják Palatinus házaknak, mert telkét a hajdani nádor oldalági rokona kapta részfizetségül a Margitszigetért, hanem mert a Palatinus Építő Rt. (Grünwald és Schiffer) birtokába kerülve ők alkották meg itt (Vidor Emil tervei alapján) a kor legmodernebb lakóházát (házait). Ez 1911-ben történt, de aki teheti, ma is csodájára jár. Pedig már sokat vesztett régi fényéből, odalett a tornyok egy része, a hajdani tágas lakásokat szétfűrészelte a történelem, és a középső bejárat elé egy betonmonstrum került, eredetileg közétkeztetési, ma kulturális céllal zsilipelve el előlünk az eredeti látványt. De még így, megtörve és megkopva is impozáns látványt nyújt Újlipótváros bástyája: az idegennek, ha alatta hajóra száll, rögtön van miben gyönyörködnie.

SZENT ISTVÁN PARKTÓL A RIVER LOFTIG

Mondhatnánk úgy is: kertektől kertekig. Vagy hivatalosabban: Újlipótvárostól Vizafogóig. Akárhogy is, ha végigsétálunk vagy végighajókázunk ezen a szakaszon, s szemünket a folyóról a szárazföld felé fordítjuk, a két park között találkozhatunk gyármaradványokkal és büszke palotákkal, templommal, irodaházzal, szállodával és panelházzal – azaz az elmúlt évszázad teljes történelmével. A Szent István park ötletéért Rakovszky Istvánnak tartozunk hálával, a River Loftot a londoni dokkok átalakulásának és a Gázkészülék Gyár maradványának köszönhetjük. Gondolnák, hogy csaknem egyforma méretű a kettő?

VIZAFOGÓ

Azokban a daliás időkben, amikor ez a rész még a Domonkos rendi apácák birtokában volt, a Váci úti töltéstől a Dunáig zsombékos ártér húzódott: akkor kaphatta nevét ez a vidék, ahol a termetes halak nagy számban tanyáztak. Azóta persze történt ez-az, voltak itt gyárak, malmok, raktárak, teherpályaudvar és nyomortelep, de aztán eljött az újabb daliás idők kora, és ma égbe törő, üvegfalú irodaházak, szabadidőparkok és lakótelepek váltják egymást, a szerencsésebbeknek dunai kilátással.
A vizákat visszavárjuk.

MARINA-PART

A kerület legifjabb részei közé tartozik, két évtizede még elhagyott, korhadó raktárak és kidőlt-bedőlt csónakházak álltak erre, s kóbor kutyák ugatták kedvükre a holdat, ma meg – szándéka szerint, legalábbis – a főváros egyik legdivatosabb övezete, luxus lakópark fitnesszel és wellnesszel és uszodával, őrzőkkel és védőkkel, saját csónakkikötővel és yachtokkal. A négyzetméterárakat tekintve igényt is tarthat e büszke címre, s a dinamikus fejlődést sem vitathatjuk el tőle, de hogy mi lesz a sorsa, azt csak a jövő dönti el: addig is gyönyörködjünk látványában a folyó felől, azt mindannyian zavartalanul megtehetjük.

DAGÁLY FÜRDŐ – BÉKE-KÚT

Nagy tehetség nem kellett ahhoz, hogy negyvennégyben feltárják azt az artézi kutat a Duna-parton, melyből aztán a Dagály (Szabadság) kinőtte magát: élnek még közöttünk olyanok, akik kiskölökként abban a természetes tóban lubickoltak, melyet ez a forrás épített magának. Persze a strand és gyógyfürdő azóta, hogy megépült, megannyi bővítésen, szűkítésen, átalakításon esett keresztül, de attól még hét évtizede gyógyítja rendületlenül a köszvényeseket és isiászosokat, s a főváros egyik legnagyobb strandfürdőjeként tízezreknek nyújt enyhet tikkasztó nyári napokon. A Béke-kút vizétől pedig a gyomorbetegek remélhetnek enyhülést, persze, csak akkor, ha fegyelmezetten elzarándokolnak a kúthoz időről időre. Igaz, manapság már a Széchenyi-fürdő meg a margitszigeti Magda-forrás táplálja a kutat, de ez mindegy is. A gyógyulás alapja, ha hiszünk a terápiában.

Dagály

BÉKE KÚT

RÁKOS-PATAK

DUNA ARÉNA

Ahogy a Vizafogón nincsenek ma már vizák, úgy a Rákospatakban sincsenek folyami rákok. De attól még nagyon derék egy folyócska ez, mely nemcsak múltjára lehet büszke – végül is a mellette fekvő mezőn nem egy fontos országgyűlést tartottak anno, bár a történészek szűnni nem akaró vitákat folytatnak arról, pontosan hol is lehetett az a mező –, hanem a jelenére is. Ma már szelíden halad betonteknőjében a Duna felé – mai arcát látva nehezen hihető, hogy azelőtt gyakran lépett ki a medréből, s szabályozni kellett, mint nagyobb testvéreit –, vizében bodorkát meg dévérkeszeget, egyre szépülő partjain az ezekre vadászó macskát, meg futókat, sétálókat, labdázókat fedezhet fel a látogató.

FOKA-ÖBÖL

280
RINKER

A későn jövők hajlamosak fóka-öbölnek ejteni, ám a régiek még jól emlékeznek a jellegzetes kotróhajókra, melyek évtizedekig meghatározták e partszakasz arculatát. Innen a név is, a Folyamszabályozó és Kavicskotró Vállalat rövidítéséből, amely – mármint a név –, úgy látszik, túlélte tulajdonosát, s most már akár évszázadokig megmaradhat. A vidék sokáig Csipkerózsika-álmát aludta, de mostanában kezdik felfedezni az ingatlanfejlesztők, amiből előbb-utóbb nagyszabású lakóparkolás lesz, akárki meglátja. És minden, ami avval jár. A legszerencsésebbeknek például örökpanorámás kilátás a folyóra.

ÚJPESTI-ÖBÖL

Az a tény, hogy Angyalföldön van Újpesti-öböl, de Újpesten nincs angyalföldi, előbb-utóbb el kell, hogy gondolkoztassa az illetékeseket. Igaz, ami igaz, a Népszigeten (leánykori nevén Szúnyogsziget, sose találnák ki, hogy miért) testvériesen megosztozik a két kerület, és az is igaz, hogy öbölről is csak azóta beszélhetünk, mióta az újpestiek egy keskeny földnyelvvel összekötötték az egykori szigetet községükkel. De akárhogy is volt, az öböl déli része a miénk, mindkét oldalon, s bár a tervezőasztalokon megannyi plánum született felvirágoztatására, mióta egyfelől a hajógyáraknak, másfelől a vállalati üdülőknek alkonyult be végleg, azért volna még mit tenni.

Nem kétséges, hogy az árvaságra jutott öböl (emlékeznek még az óriásdarukra, sólyákra, tengerjáró hajókra?) nyertesei ebben az átmenetinek mondható időben a vízi sportok kedvelői és a horgászok lettek. A világhálón egész hősköltemények olvashatni arról, miféle halakat lehet fogni erre, és ha ebből leszámítjuk a dicsekvészeti százalékokat, még akkor is marad elég sikerélmény. S ha nyári délutánokon az ember elálldogál a parton, egyszer csak arra lehet figyelmes, hogy kajakok, kenuk, kílbótok és sárkányhajók vidám kavalkádja lepi el a környéket. S az apró mólók rendületlenül hívogatják a jövő generációit.

CSOBOGÓ PÁR

K, AKUTAK

Az ember már csak olyan, szereti rendszerezni a körötte lévő dolgokat. Elválasztani a jobbat a baltól, kicsit a nagytól, az ocsút a búzától. Nem vehetjük hát rossznéven ettől a gyűjteménytől sem, ha nem csak a természetes vizet különbözteti meg a művíztől (festőművíz, elnézést), hanem utóbbin belül is alfajokat képez, külön fejezetben mutatva be mindazon ember alkotta vízműveket, melyek nem tartoznak szorosan véve a szökő- és díszkutak kategóriájába. Csak hát szürke minden elmélet, mondja, nagyon helyesen, Goethe – szintén nagy barátja a vizeknek –, de zöld az élet aranyfája. Vagyis hogy a világ bonyolultabb, mint rendszerezői szeretnék: még az olyan mikrovilág is, mint egy kerületnyi víz. Így aztán találnak itt olyan experimentumot, mely más fejezetben is megállná a helyét, és fordítva. De azért az is jól kivehető, hogy itt egy új irányzat ütötte fel a fejét, melyet a globális felmelegedés meg a szoftverfejlesztők alkottak meg kéz a kézben, s mely éppen ezért biztató jövő elé néz.

ÁRPÁDHÍDFŐ LAKÓTELEP

Ez a helyszín arra mutat példát, hogy apró beavatkozással mennyit tud változtatni egy csöndes vízfelület az összhatáson. Ez a hajdani játszótér nem változott sokat, nem is lett volna illendő sokat változnia e megállapodott, öregedő, tízemeletes dánházak tövében, követtek, padoztak és vízmedencévé alakították a virágágyat, a trükk annyi, hogy az egyik téglalap feljebb van kicsit, mint a másik, a víz ilyenkor már pontosan tudja a dolgát. És mégis mozog.

Árpádhídfő lakótelep
Róbert Károly körút 20. (2014)
A gránit felületű csobogón vékony vízfilmréteg fut, mely csillogóvá teszi a kőfelület mintázatát.

ÁTRIUM PARK

Ez is a Váci út, persze, ez is belső udvar, de itt a víz mintha komoly tóvá duzzadna, úgy tesz. Hogy ez az érzés még erősebb legyen, a tervezők teraszt is álmodtak a víz fölé. A „tó" mélyéről fehér kavicsok köszönnek a látogatóra, a vízben egy zöldüveg akvárium-rendszer, melyet egy négybetűs felirat tesz még rejtélyesebbé. A vízfelület akkora, hogy az irodaház, a költővel szólván „meg is látná magát benne, ha az éj nem közeledne." De az, mint tudjuk, közeledik.

Átrium park (2007)
A víz folyamatos szinten tartását a süllyesztett kubusok biztosítják. A medence pereméről érkező megvilágítás megmutatja a „kiharapott" vízkockát.

CAPITAL SQUARE

Ez a nagymedence a csobogójával a Hollán utcai vizesblokkal tart leginkább rokonságot, pedig valójában a Váci út 76.-ban található zöld irodaház meghosszabbított karja. Pedig a csupa üveg épület utcafronti toldalékának igazából a nemrég még srégen fellelhető Vízművek-központ előtt lett volna a helye, nem pedig az elektromosoknál. (Guba a gubához, víz a vízhez.) Az az épület azonban a bontóba került, a csobogó pedig a helyén maradt. „Azért a víz az úr."

Capital Square (2009)
28×4,5 m-es, 18 fúvókás, feszített víztükrű medence. A középszürke gránitkövek között este a habosított vízsugarak kivilágítva törnek fel.

CENTER POINT

A Váci úti irodafolyosó legfényesebb darabjai mind-mind ugyanarra a dallamra készültek, még ha a végeredményt tekintve itt-ott el is térnek egymástól: hiába, ezt teszi a funkcionalitás és a divat. Nyolc szint, mélygarázs, portaszolgálat, irodák, éttermek, kávézók, fitneszterem, zuhanyozó. És ahol csak mód van rá, belső kert sok zölddel és valami vízzel is: ez itt egy visszafogottabb változat, a munkába fáradt menedzsereknek mégis jólesik a látványa.

Center Point (2006)
A nagy felületű díszmedence az épület építészeti koncepciójának szerves része. A vízfelület fölé benyúló terasz erősíti a víz és az épület kapcsolatát.

DITRÓI MÓR UTCA

A Vígszínház egykori igazgatója bizonyosan elégedetten legeltetné a szemét a róla elnevezett utcácska újfajta képén. A teátrum az egyik oldalon, éttermek és mozi a másikon, szálloda a végén, díszburkolat az úttest hűlt helyén, behajtani nemcsak tilos, lehetetlen is az utcabútoroktól. És a hab a tortán az a vörös fémszőnyeg, mely mintha a színház foyerjének szabadtéri folytatása volna: minden primadonna álma, hogy végighaladjon rajta. Még az apró csobogók se zavarnák.

Ditrói Mór utca 1. (2010)
Az egyedi gyártású fémfelület mögött felbukkanó víz nyújt hűsítő és esztétikai élményt. A csobogó éjszaka megvilágított, ezzel is kiemelve egyedi karakterét.

DUNA TERASZ

Szegény pára! Ő volt e műfaj első fecskéje nálunk, csodájára járt a kerület aprajanagyja, s láttára olyan kifejezések tolultak ajkainkra, mint splash pad meg spray pool, meg spricc medence, jelzem, ez utóbbi alaptalanul. A pára belepte a fél játszó- vagy sportteret, aktív részese lett annak, ahogy a térhasználók is lubickoltak szinte (ez direkt volt) az új lehetőségben. A meleg elültén aztán maradt a látvány, esténként az sem utolsó.

Duna Terasz
Kárpát utca 44. (2014)
Kerületünk első párakútja, melyben a süllyesztett fúvókák automata vezérlésű páraképzéssel ködszerű vízképet hoznak létre. A páraoszlopokat éjszaka fehér díszvilágítás emeli ki.

GIDÓFALVY LAJOS UTCA

Egy utca, amely valójában öt, és minden irányban párhuzamos önmagával: ilyet is csak mi tudunk. Kezdő postásoknak semmiképpen nem ajánljuk. De ha már elkerülhetetlen a számukra, legalább legyen egy hely, ahol a harmadik kör után megpihenhetnek egy kicsit. A kompozíció egyébként is úgy fest, mintha az egymásra helyezett mészkőlapok valójában kézbesíthetetlen csomagok volnának, az oldalukon alácsorgó víz meg arra való, hogy a kézbesítő felfrissíthesse magát.

Gidófalvy Lajos utca 1–7. (2016)
Az egymásra rakott mészkőlapok „tornyot" alkotnak.
A csobogó tetejéről kibukkanó víz a lapokon lefolyva nyújt hűsítő hatást, egyúttal kiemeli a mészkőlapok természetes szépségét.

HOLLÁN ERNŐ UTCA

Ikerdarabja ez a Ditrói Mór utcai műtárgynak. Kétpetéjű ikrek persze, semmiben sem hasonlítanak egymásra, csak abban, hogy ők helyettesítik az úttestet: merthogy a Hollán Ernő utca is a gyalogosoké lett az egykori Odeonig. A hosszan elnyújtott medence, mögötte a szépen nyírt örökzölddel – hiába törnek ki belőle színjátszó gejzírek – a helyieket leginkább a híres pardubicei galopp-pályára emlékezteti: van, aki a lódobogást is hallani véli, ám az a hang inkább a közeli jazzklubból érkezik.

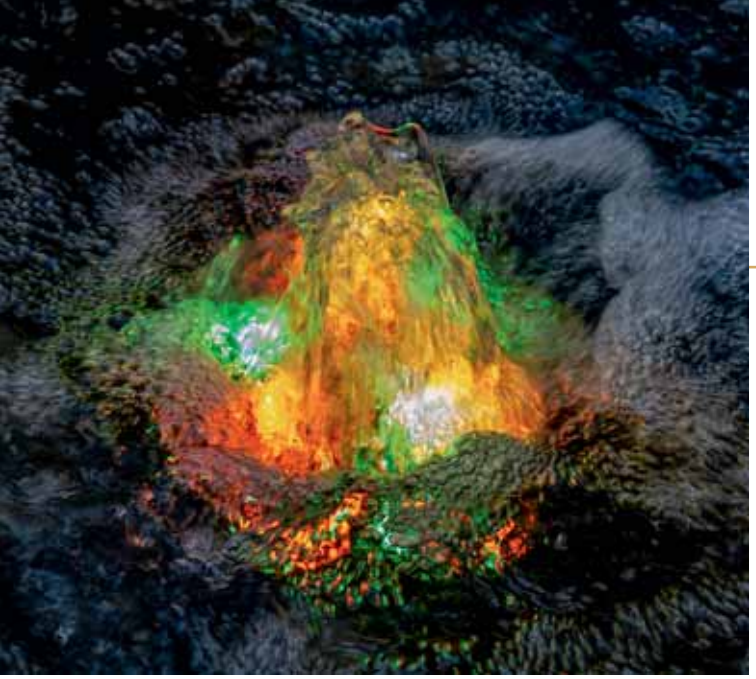

Hollán Ernő utca 1. (2009)
A víz a sötét gránit felületű medence
közepén elhelyezett, színes LED-es
szórófejek mentén bukkan fel.
A vékony vízfelület kiemeli
a vulkanikus kő szépségét.

KLAPKA KÖZPONT

Ez az a rész, ahol hírmondó nem maradt a régi Angyalföldből (tudom, tudom, Lőportár dűlő), ahol a gondosan tervezett huszonegyedik századi tér – benne csupa üveg irodákkal, üzletekkel és számítógépen modellált szerpentinutakkal –, ahol tehát a környezet szinte elvárja, kiköveteli a víznek valamely formáját: itt ezt a szabálytalan alakú medencébe rejtett csobogóegyüttest, mely nemcsak látványával, de hanghatásával is nyugtathatja az erre járókat.

Klapka Központ (2019)
A lencse formájú gránitmedence 3×5 fúvókája a helyszínhez illeszkedő alacsony buborékokkal bontja meg a sima vízfelületet.

OCHOTA PARK

A kőkocka (nem keverendő össze az utcakővel), amikor idekerült az Országbíró lakótelepre, még nem sejthette, hogy nemsokára az Ochota parkban fog állani: persze látott ő már ennél különb változásokat is anno a Pannon-tengerben. A varsói testvérkerületről elnevezett parknak kijár az efféle alkotás, hisz az is tele van természetes és művizekkel. Igaz, minálunk már időkapszula is van a földben, versenyezhet a kőkockával, melyikük bírja tovább.

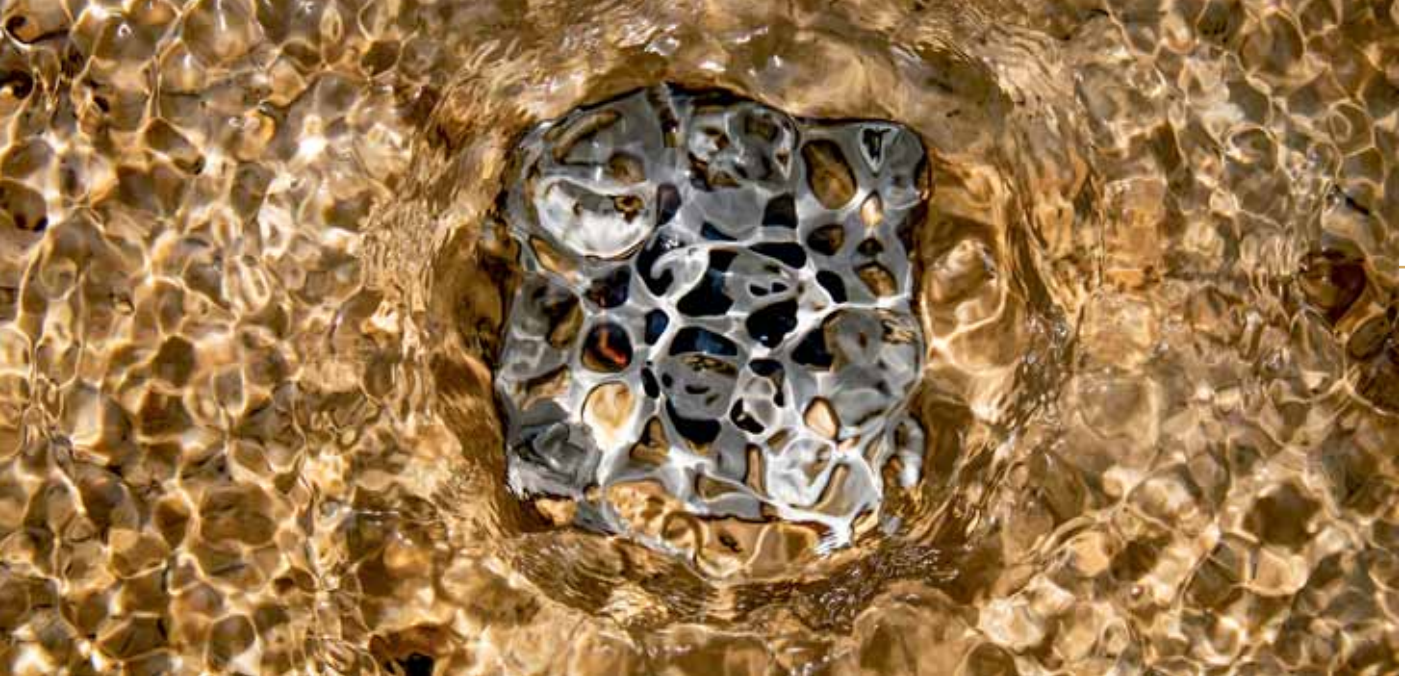

Ochota park (2011)
A süttői mészkő tetején kibukkanó víz nedvesíti be a kőfelületet. A több mint 9 millió éven át létező Pannon-tengerből származó tömb három oldala bárdolt, negyedik oldalán a megmunkálatlan mintázatú növényzet és egy kisebb falevél lenyomata látható.

PAPP LÁSZLÓ TÉR

A mészkő térplasztika – kockák, téglatestek és hasábok bonyolult egyvelege –, mely csobog is, párologtat is, maga is csak egy része a teljes utcaképnek: a körcikkek mintha egy hajdani ring képzetét keltenék, szemben velük a háromszoros olimpiai bajnok szobra, amint éppen egy védhetetlen ütéskombinációt kezd el. S így már értjük a ködpára szerepét is: ez szállott az ellenfelek szemére, amikor a Papp Laci balosa célba ért.

Papp László tér (2016)
A vulkanikuskő-borítású csobogó vékony vízfilmrétege nyújt hűsítő vízfelületet és emeli ki a kő természetes szépségét. A mészkő kockák között elhelyezett párafúvókák alakítják ki a párakút egyedi karakterét. A váltakozó párakép és a párafelület esti megvilágítása kiemeli a mészkőtömbök természetes szépségét.

SZENT ISTVÁN PARK

Több mint kilencvenéves históriája során sok minden történt már e parkkal, és benne a vizekkel. Már Rerrich Béla eredeti kertterveiben szerepelt, aztán volt itt szökőkút és nagymedence, melyet a közönség jobbára fürdésre használt, volt, hogy teljesen betemették, s a helyén homokozó létesült, most éppen egy négyrészes medencesorozatban gyönyörködhetünk, melyek, mintha csak törékeny virágágyak volnának, szelíden beterítik a park centrumát.

Szent István park (1998)
A négy medence közül egy téglalap, egy négyzet és két trapéz alakú, közös vízrendszerrel, összesen 21 fúvókával.

VIZAFOGÓ PIHENŐPARK

Ez az egység meg éppen az ellenkező utat járta be, mint amit az előző oldalakon láttunk. Egy hagyományos játszótér bújt meg itt a tízemeletes panelházak lábánál (ismerik, ugye, azt a jelenetet, amikor anyuka kiszól az ablakon, hogy fiacskám, kész a vacsora, gyere fel, mire harminc gyerek feleli kórusban, hogy „anya, hadd maradjak még!"), ebből lett a ráncfelvarrás során pihenőpark, ahol az egykori homokozó csobogóvá lényegült át. A díszviza csak bónusz.

Vizafogó pihenőpark
Népfürdő utca 17. (2014)
Egyedi kialakítású párakút, a tetején lévő fémrácsozat viza halakat mintáz. Az éjszakai megvilágítás kiemeli a párafelület mozgását.

WAHRMANN MÓR KÖZ

Van, aki egy barlang falának látja, van, aki könyvespolcnak, van, aki egyszerűen csak egy utcai térelválasztónak. De akárminek látjuk is, mindenképpen üdítően hat a kő, növény és víz finom kombinációja. Akiknek pedig nyitott a lelkük a szimbólumok iránt, e három összetevőt akár Budapest három egykori alkotóelemének is képzelhetik, mely ellen a névadónak, az egykori honatyának se lenne kifogása, hisz ő nyújtotta be annak idején a vonatkozó törvényjavaslatot.

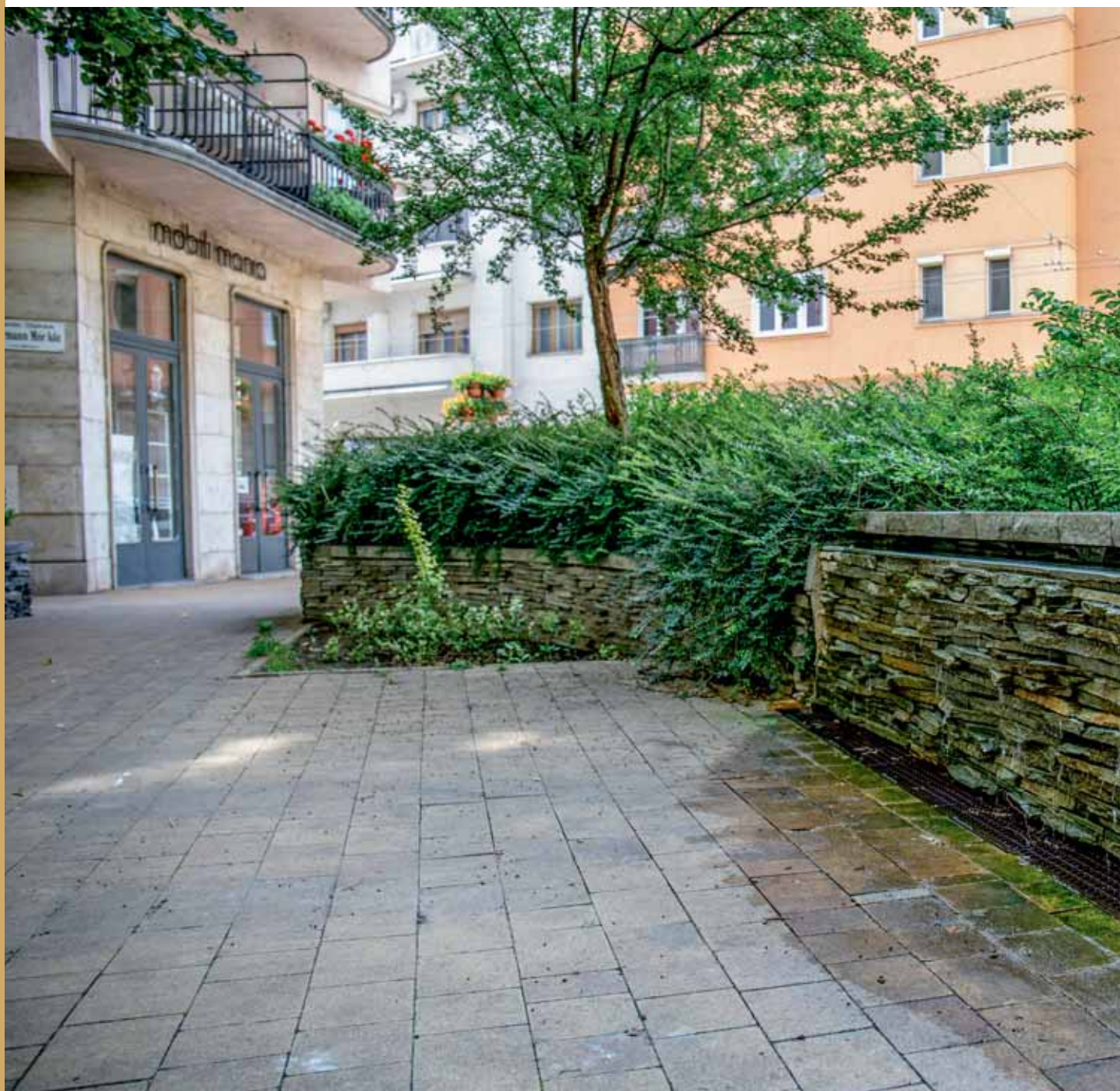

Wahrmann Mór köz (2012)
A természetes kőborítású, „grotta" (barlang) hatású csobogó természetes kőrétegén csorog le a forrásszerű nyílásból kibukkanó víz.

Title Page:
WATERS AND MIRRORED REFLECTIONS
Ornate wells – natural waters – fancy spill fountains
In Budapest s 13th District

Pages 8–9.:

FOUNTAINS, ORNATE WELLS, CASCADES

What's happening here? – we could ask and rightly so. Of course, we are not thinking simply about water this time, because it would be too trivial – however, we are constantly thinking about water, what else could we do in the framework of such a book – but about how these encounters come about between open urban spaces and the fountains and cascades and ornate wells that fill up these spaces of leisure. Which one of them was first and which one followed in time to serve us, this does not matter in this regard. The idea of creating them together may well have been the brainchild of some urban planning expert. („It's nice, really nice this urban location, this set of high-rise residential blocks, nice to live here, but let us have a small plaza here: with benches, a see-saw and maybe a magnificent fountain", or: "Let's have a fountain or ornate cascade with plenty of water shooting up for pleasing the eye, but let us have a landscaped zone or belt around it, to make the play of water dominant".) Below you will find examples how such thinking became reality. And you may witness with awe how many and different ways there were to come into harmony with the same and simple melody.

Page 10.:
DAGÁLY STREET
"Moving around and doing exercises make you happy" – was the slogan on a well-remembered poster back in the Eighties. Now it is time to add: particularly if done by others, as in this case. This lively mobile is symmetrical in all directions (why is that people since ages strictly prefer symmetrical objects and views? Let this question be unanswered here…) and captures the admiration of on-lookers by producing fervent jets that alternatingly shoot in every possible direction. Not to forget: on top of all a play of colors accompanies the watery spectacle. Yet, forget the colors and remember only this: the sight was "angelGREEN".

Pape 11.:
Dagály Street no. 20 (Year: 2017)
Here you enjoy the sight of an automatically controlled vertical water column of foaming water and of water jets descending in inclined directions. And a sonic delight is part of the spectacle as well. The water's surface in the pond reflects the shining of illumination coming from the bottom.

Page 12.:
DERBRECEN PARK
Ah, those happy years of peace? The years when children could wade and have a bath in any water or pond that came their ways, be it the Danube River or a barrel kept for catching rainwater. Of course, fountains in residential areas made no exceptions, as their ponds resembled well a pool in an open-air public bath. The statuette seen in the photo – which considering its style could well stand in Vienna's Schönbrunn Park – is a mother arriving back home from work and angrily winching up her disobeying child out of the pond…..or maybe is she throwing the child into the water? Well, the sculptor himself, the famed Kisfaludy Strobl definitely seems not to have made up his mind about this and titled the artifact simply as "The Small Disobedient…".

Page 13.:
Debrecen Park (Year 2012)
Here we have a pool-shaped water table featuring automatically changing water-produced images. A vertical water column of foaming water and jets of water falling in slanting directions produce a wonderful sight and sound. Also this fountain has an ornate illumination coming from the bottom. The statuette of artificial stone called "The Small Disobedient…" is a work of Kisfaludi Strobl Zsigmond (a copy, made in 1955). The original stands in Zalaegerszeg (1920). Another copy, made of gypsum, may be seen in the aula of the Angyalföldi József Attila Művelődési Központ (a nearby community cultural centre). Also Szentes, a township in the Lowlands, boasts of a copy.

Page 14.:
DRÁVA PARK
This row of water columns stands as soldiers in espalier and heralds a new, modern age which erected a row of high-rise office buildings along Váci Road, and the jets of water seem to symbolize the new shape of this ancient road. This water sculpture has no depth, but has an operating software programmable to produce high or medium-high squirts or to make them disappear. If someone happens to walk over the "fountain", he or she shall be surprised to remain dry, or shall not be aware of the presence of a water spouting device. When evening falls (happens each day, as usual), the software shall activate rays of light to bring colors into the squadrons of water jets: officers are red, sergeants are blue, and the infantrymen glitter in green.

Page 15.:
Dráva Street no. 5 (Year 2017)
The 12 concealed interactive nozzles are illuminated by a row of colored LED lamps. Each nozzle has its own pump installed, they produce a steadily changing water spectacle. The bottom is covered by individually shaped natural stone slabs.

Page 16.:
ESZÉK PARK
Do we see kitchen plates, discuses, hats, or celestial bodies? (Flat celestials, why not? Over many thousand years mankind believed in a flat Earth!) Anyway, these two oblique and one level compositions come to show a finalized shapely profile when water richly spouts as from itself and flows down in majestic streams. The bird seems only as voluntary contribution to the overall picture. Late in the spring nature sprouts in green, to make this kaleidoscope into complete beauty in this recently renamed peaceful part of Eszék Park, the former Béke tér.

Page 17.:
Eszék Park (Year 2008)
The non-figurative superstructure of this park ornament has installed concealed nozzles, operated by automatic controls. Water tumbles from its top over several steps to come to rest in the open pond.

Page 18.:
FIASTYÚK STREET
Here we find a bit of Egyptian mood alongside the street. Colored columns of water narrowing as they shoot upwards ("tetracontraoktaeders" would say the famed hero of writer Karinthy Frigyes, not being quite sure in saying so…) looking like peaks of mountains reaching to the sky on an island. At the same time some would insist that they form an arch of triumph or maybe a group of tombstones. The vivid colors add elements of mischief and merriness to the cheerless world of the neighboring socialist-style housing blocks. Yet, the space around seems to widen out, making us to realize that a narrow strip along the street is in fact a small and proper park.

Page 19.:
Fiastyúk Street no. 71. (Year 2003)
Here an automatically controlled vertical water column of foaming water and the gushing of water jets descending in inclined directions create a magnificent sight and pleasing sound effects. The pondwater's surface is enhanced by illumination coming from the bottom. The ornate well of glazed ceramics is a work of MINYA Mária.

Page 20.:
GYERMEK SQUARE
Those who among the readers of this book belong to the age-group which remembers the Gyermek Tér as a park where you could learn driving in an environment provided with genuine traffic signs, road crossings with right-of-way variations, as well as with traffic lights. Here, many years ago, every Sunday young pioneers wearing red neckties acted as traffic police giving directions to children of faraway riding crosswise small bicycles or kick scooters. Well, viewing pictures of the past we soon come to humming the unforgettable melody of the "Pancsoló kislány" hit of those times (it's about a little girl's craving for going to the public pools). In fact, we have here a genuine small pool, even if it pretends to be a big one.

Page 21.:
Gyermek Square (Year 2009)
Here again an automatically controlled vertical water column of foaming water and the gushing of water jets descending in inclined directions create a magnificent sight and pleasing sound effects. The pondwater's surface beautifully reflects the lights of lamps coming from the pond's bottom.

Page 22.:
GYÖNGYÖSI PROMENADE
If someone has a feeling of "déjà vu" in connection with the Fiastyúk Street spectacle, it is not surprising. (By chance these two ornate objects came that close to each other due to strict alphabetic order.) Both are created by MINYA Mária, and of course bear the many marks of this sculptress in ceramics who is greatly admired also in our district. (To mention only one of these – OK, let it be two – : she prefers geometric shapes and likes to use pyrogranite material). Evidently, here the Madaras (bird) Fountain, by the presence of fowls, may well create more valiant imaginations. This work of art deserves to stand in one of the most adorable part of our District.

Page 23.:
Gyöngyösi Promenade (Year 2003)
Here again we encounter an automatically controlled vertical water column of foaming water and the gushing of water jets descending in slanting directions produce pleasure to the eyes and ears. The pondwater's surface plays with the lights of lamps installed at the pond's bottom. The ornate well created in glazed ceramics is again a work of Minya Mária.

Page 24.:
JÁSZAI MARI SQUARE
The "travelling" statue of Imre Nagy (prime minister in 1956's revolution) should have been positioned here, because at least the work of sculptor Varga junior could act as bridge over something. I mean, the bridge-shaped composition should prevail over the rectangle shape pond we find here. Instead the entire configuration shows signs of fragmentation and disintegration and seems to be unfinished. Of course and obviously this may have been what city planner aimed for.. The four triangles, facing each other with their shorter sides, seem to form either rhombuses or a Maltese cross, giving us proof concerning the ancient truth: it very much matters where we stand when we see them.

Page 25.:
Jászai Mari Square (Year 1994)
This decorative object has an angularly arranged architecture built with limestone slabs. In the middle it has four "prisms" that participate in producing a play of water created by foaming water jets.

Page 26.:
JÓZSEF ATTILA SQAURE
Here we come across a good example how a dominant public space – admitting that it has a strong smell of retro decades – could be rejuvenated under a single smashing idea. The two "twin"fountains on each side of the walkway act as two peculiar carpets spread to please us. And in fact, the fountains are spraying droplets and mist that cover the pavement made with irregularly shaped blue and artifical stone slabs with a fine layer of airborne water. We may have the impression of walking over a rag carpet that is in need of being cleaned. Anyway, these objects of art add some frivolity to this place's appearance. And frivolity is welcome here, even the statue of the poet would smile if the rigid bronze would yield.

Page 27.:
József Attila Sqaure (Year 2010)
The twin fountains we find here work on a recessed system of automatically controlled nozzles and are illuminated from below.
On the surface the water film presents us with a sensation of sights and sounds.

Page 28.:
ORSZÁGBÍRÓ PROMENADE
Of course, there are limits to interactivity: No one can expect from a fountain to talk to us, we also refrain from adopting the shape of a water-spraying portal,,,,,but in hot weather – if we like – we may walk through the water gushing toward us, and the spurting water seems to start dancing merrily, as if to please us. The elderly may finish this exercise earlier, to take a seat on a bench and to keep on admiring this peculiar pantomime presented to us by a fervent choir of water columns.

Page 29.:
Országbíró Promenade
Hajdú utca No. 18 (Year 2012)
This is the first interactive fountain in our District, tiled with slabs of Süttő limestone. The nozzles in the concealed pond are illuminated by colored LED lamps. In this object the alternatingly changing looks of the water table enhance the beauty of the place by a magnificent view, not to speak of the accompanying sounds. The columns of water suddenly spurt upwards or vanish under the surface, they seem to invite us for a play with buoyant water.

Page 30.:
Országbíró Street
It seems that real estate investors became envious seeing the pleasure people on Országbíró promenade take in their fountain. They quickly came to a daring decision, took hold of their fate and erected their own fountain. Normally, one should have grand dreams, yet the locals (luckily) opted for dreaming within their own, feasible limits. They planned not grander than their blanket (of water) allowed. The mayor's office is more than happy observing such a tendency and such resolve; though hidden by bushes, such outcome of such noble resolve moves us to see it as beautiful.

Page 31.:
Országbíró Street No. 44–46. (Year 2009)
This fountain's water is pump-recirculated in a closed-circuit and contains alga-killing additives. It is part of a private real estate development project.

Page 32.:
SZENT MARGIT SQAURE
One may rightly wonder reading the name of this square. The square has been recently formed, out of nothing, i.e. from the south corner segment of Lehel Square. Its name stems from the Zsámbék-style church towering at one side of Szent-Margit Square. After splitting this space from Lehet Sq., a rejuvenation followed: an ornate new pavement, benches for pedestrians, greens and lawn emerged, and an orderly car parking lot has been added. An aquatic construction, too, found its place here, it is a combination of mini fountains and fountains. No need to descend into numerology: here we encounter 13 pieces of 13 by 13 cm paving bricks, admitting that they are accompanied by 21 gargoyles.

Page 32.:
Szent Margit Sqaure (Year 2019)
Superb architecture in aquatics: the low-set pond has been tiled/paved with individual pavement blocks, the fountain itself having 21 nozzles and 12 spray nozzles. Both the columns of water and the cloud of sprayed water is being illuminated by LED lamps.

Page 34.:
TOMORI PASSAGEWAY
In this complex composition of sculpturing artist VEDRES Márk water and even the pond or basin play a subordinate role; the young people could be lingering and seating anywhere else, on benches or on top of a fence, on the rim of playground sandpits (keeping an eye on their younger brothers or sisters as they build castles); or maybe they are just immersed in discussing matters of sport or arts. They have their backs against the composition's main figure. Such, by turning to face us, the pedestrians, they are expanding the space granted to the public, making it as wide as the walls of nearby houses allowed. Funny enough, since 1961 these youngsters just did not get older… giving justification to its name and the belief that here is a chance to face a "Well of Youthfulness".

Page 35.:
Tomori Passageway
Tahi Street No. 22. (Year 1961, refurbished in 2007)
This is a fountain decorated by statuettes and having an ornate pond built with limestone blocks. This "Fountain of the Young" of VEDRES Márk (also known as "Fountain of Peace") is a bronze material ornate well. As symbol of youthfulness (or of peace) we may see the figurines of music, of sports, of learning, and of poetry.

Pages 36. and 37.:

OUR NATURAL WATERS

Since ages people thought that if a city has a river and a mountain, then it has everything needed for a carefree existence. We in District 13 solved this "task" by securing more rivers (in fact more than one and a half of it) and secured also mountains, at least the view of them: there are many a mountain, right on the river's opposite side and every second or so of windows in the District open towards the Danube River. One nice characteristic of this river is – in addition to enjoying trips by ships or paddle boats, to the pleasure of angling and swimming – that it cannot make your bored as it surprises us with thousand or more faces and marvels. It appears in a spring attire, then changes to its summer or autumn looks, the eye-catching sights in the morning are greatly differing form those seen in the evening. Never ending changes in colors, in patterns of waterflow, or in width strike our eye and imagination, life is just to short to meet and observe everything the Danube has in store. And though the river changes looks in every moment, it remains unchanged and eternal: already ages ago the Romans, the Gepids and the Avars waded along its shores and mastered its waters, and – hopefully – coming generations of their descendants shall have the fortune to live together with Danube River for ages to come. They shall enjoy how a large river can create most solid contacts between countries, nations, regions, city districts, and also between generations.

Page 38.:
DANUBER RIVER

Pages 40–41.:
TAKING A WALK FROM MARGIT BRIDGE TO ÚJPEST RAILWAY BRIDGE

Page 42.:
THE "PALATINUS" GROUP OF RESIDENTIAL BLOCKS
Here in District 13 everybody knows that the Palatinus residences have not been named after some relative of the one-time Palatine of Hungary (could be the case if he would have generously gifted the land for this housing development, to at least partially pay for acquiring beautiful

Margit Sziget). No, the name comes from the firm of Palatinus Építő Rt. (known as Grünwald and Schiffer), who bought the land and erected a residential complex here (formed by most modern buildings planned by VIDOR Emil). This happened back in 1911, and even nowadays people finding their way here become full of astonishment. Though much of its fresh splendor is lost by now, some of the towers were torn down, many of the large apartments had to be subdivided to accommodate war-torn families, and in front of the main entry portal we find today a monstrous concrete building. (This huge structure – blocking the view of the original superb architecture – was used as a communal kitchen and catering complex and is being used now for cultural and community events). But even as a broken and worn settlement, the Palatinus stays with us as a bastion of Újlipótváros (in the north of District 13), presenting both to residents and visitors a magnificent urban sight, especially if nearby on the Danube one boards a ship and cares to look back.

Page 44.:
STROLLING FROM SZENT ISTVÁN PARK (Holy Stephen Park) TO "RIVER LOFT"

Page 45.:
We could also say: walking from gardens through gardens to gardens. Or in a more formal way: from Újlipótváros (= New Leopoldtown) to Vizafogó (= sturgeon catching place). Either way, if we walk or cruise through this expanse and turn our eyes from the river to the mainland, then between the two parks we may see ruins of abandoned factories or boasting palaces, churches, office buildings, hotels and blocks erected with prefabricated panels, i.e. we can witness the whole history of the 20th century. We owe the idea of creating Szent István Park to István Rakovszky, while the River Loft complex' idea came from the converting the London docks and from an intention to utilize the remains of the obsolete Gas Appliances Factory. Would you think that the two are almost the same size?

Page 46.:
VIZAFOGÓ – Sturgeon Catching Grounds

Page 47.:
In those chivalry times, when this part of our District was in the possession of Dominic nuns, the area between the elevated Váci út (= road to Vác town) and the Danube was a swampy flood catchment meadow; hence the name, as here the great sturgeons then were really large and easy to catch. Since then, of course, happened this and that, factories, grain mills, warehouses, a rail cargo station and also slums could be found here. Then set in our new era of modern chivalry, and today we have here groups of glass-clad office buildings, leisure parks and groups of modern housing blocks, the lucky ones may weel enjoy a view to Danube River and its environs.
We hope for a return of the Great Sturgeon!

Page 48.:
MARINA RIVERBANK
Here we see one of the youngest parts of our District, only two decades ago this strip of land was scattered by abandoned warehouses and ruins of unused boat sheds where stray dogs had a good life and barked towards the moon. And today: this neighborhood is meant to become one of the most fashionable areas of our capital city, Developers erect here luxury residential complexes, together with fitness and wellness objects, a swimming pool building. Guards shall protect life and property of the residents and shall also look after their boats, yachts and the private pier. Well, apartment prices (per square meter) are high enough to justify the claimed proud title. No one should debate the dynamics of the project's progress, but only future may show if it was a success in real estate development. Anyway, we already have it free to enjoy a delightful sight of growth when out on the river.

Page 50.:
DAGÁLY FÜRDŐ – BÉKE-KÚT ("Tidal Open-air Pools" – "Well of Peace")
Not much talent and effort was needed (back in 1944) for drilling and building an Artesian well here, on the Danube' bank. And years went by and we have now a modern and large complex of water pleasures. It is named DAGÁLY, but is also known as Szabadság (Freedom) Fürdő. Yet one must not forget that there still are elderly people who – as kids – used to wade and swim in the then natural pond, formed by water gushing here out of a spring. We also remember how many changes (since its original erection) had to undergo during recent decades what is today's leisure spa and hydropathic complex. It went through extensions, demolitions, renovation works, yet it served enjoyment and health of the public (in particular of those suffering from arthritis and sciatica) in an unceasing sequence of decades. By the way, DAGÁLY is the capital's largest leisure spa complex and some ten thousand visitors came here for refreshment on hot summer days.
The water gushing from BÉKE KÚT gives hope and easing to people having gastric complaints, and many care to recurrently come to this well for dinking and takeaway water. However, by now BÉKE KÚT is fed by water from Széchenyi Spa and from Margaret Island's "Magda Spring", but this does not matter much: The basis of healing is your belief in the therapy taken.

Page 52.:
RÁKOS PATAK (Crabs Creek)

Page 55.:
As nowadays there are no more sturgeons in the VIZAFOGÓ, there are no more crabs in Rákos Patak. In spite of this the Rákos remained a quite brave small streamlet which should be proud not merely of its past – after all, centuries ago many important parliamentary gatherings had been held on adjacent fields (though historians are engaged in unending debates about exactly where those fields may had been) but also of its present conduct . Now it is gently moving towards the Danube between concrete-lined walls. Seeing this, one can hardly believe that it frequently flooded the region. Harnessing the Rákos became inevitable, regulation projects followed, just like in the case of its much larger brothers. Today we may again discover the roach (Rutilus rutilus) and the bream in its waters, and also the cats lingering along its landscaped banks, out for a catch, and more and more people come here for a walk, for jogging, for playing with balls.

Page 58.:
FOKA BAY

Page 61.:
The less informed use to say "fóka" (= seal), but FOKA has its own meaning: the elderly can recall the presence of those large and peculiar dredgers that for decades determined the fate and looks of this riverbank segment. Hence the name, an acronym standing for FOlyamszabályozó és KAvicskotró Vállalat (= River Regulations and Gravel Quarrying State Enterprise) engaged in reaping gravel from the riverbed. Its nickname FOKA survived this planned economy (state-owned) enterprise and may stay with us undisturbedly for centuries to come. For many years this neighborhood was lost in idleness, like a huge Sleeping Beauty, but recently real estate investors and developers

tend to show interest, which may easily end up in another large residential complex, one should not be surprised if so. Such type of housing may have many facets, but those having luck may then enjoy an eternal panorama of Danube River.

Page 62.:
ÚJPESTI BAY

Page 64.:
Fact is that Angyalföld (= land of angels, common name of District 13) has a bay named after Újpest-district, yet Újpest has no Angyalföld Bay. It is time for councilmen with competence should make thoughts about this problem. One should have in mind that Népsziget (= People's Island, renamed from "Szunyogsziget" – island of mosquitos, why?, find out for yourself) had been in an amicable way divided between the two neighboring districts. And fact is that a bay became reality only as Újpest district raised a panhandle out of nothing to connect the former isle to Újpest borough. Anyhow, we in District 13 are happy to possess the southern segment of the bay (on both sides). City planner work keenly on plans to revitalize the area as formerly state-owned shipbuilding plants and recreational establishments by now became abandoned. That is to say: much work waits for developers.

Page 66.:
No doubt, there are winners from how the fate of this orphaned corner evolved (many remember how once huge cranes, dry docks, seagoing vessels populated the area) during these decades of economic change: they are people fond of water sports, and of course the anglers. Boasting reports on the Internet are many, telling us about which wonderful fish is to be found here. Now, deduct the boasting, and still remains the good news about the anglers' successfulness. More and more kayaks, canoes, keelboats and dragon boats, forming a vivid cavalcade, may be seen nowadays if on summer afternoons one happens to linger here on the shore. Many small piers are keeping on attracting the young for paddling, for success in sports.

Pages 68. to 70.:

SPILL FOUNTAINS AND WATER MIST (SPRAY) COOLING PORTALS

People just love to systemize things found all around oneself. They sort things to left-hand or right-hand sides, separate large from small, offal from good wheat, and so on. So do not blame this album for separating not only natural waters from waters taken from communal pipes. Communal water feeds not only objects and gadgets like fountains and ornate wells made and used by us for ages, but also a new category of appliances …
Theories are grey and boring, but life's golden tree itself is green and blooming, said rightly so poet Goethe – another great lover of waters –, meaning that the world has more and is more intricate than anticipated by those seeking to systemize things. And even a micro-world, such as the waters handled by District's government can be more than intricate or many-faceted. So we find here experiments that could be dealt with also in some other chapter, either way. Yet we have to face how things tend to take shape, how new tendencies do emerge, instigated by global warming and changes in climate and managed by responding software developers. And what as technique results, has a promising future.

Page 70.:
ÁRPÁDHÍDFŐ LAKÓTELEP – Residential Complex Near Árpád Bridge
At this location we see an example of how much a silent water surface can be changed by a slight interference to produce a quite different general appearance. This former playground hasn't changed much, it wouldn't have been too nice to undergo changes as any change in this neighborhood with its ageing, ten-storey apartment buildings (the Danes). A new pavement of decorative stones, benches had been added, and a water basin replaced the former flower bed. Here the designer's trick was to raise some of the rectangles a bit higher than the others. Anyhow, the water can and will find exactly its way down. "And yet it moves." (Galilei).

Page 71.:
Árpádhídfő Lakótelep (Residential Complex Near Árpád Bridge)
Róbert Károly Boulevard No. 20. (Year 2014)
In this spill fountain a thin film of water runs down on the granite surface, making the pattern and texture of granite a shining vista.

Page 72.:
ÁTRIUM PARK
This, too, belongs to Váci út, and – no surprise – it is again a cortile, but the water here seems to expand into a small lake, at least it pretends to do so. To enhance our imagination, the planners dared to erect a terrace over the water. From the "lake's" bottom white-colored pebbles seem to greet the visitors. There is a green-glassed system of aquarium in the water and an inscription of merely four letter makes the composition to another mystic puzzle. Anyhow, the dimensions of the water table is large, even the adjacent office building could see on the surface its own mirrored image. At least as long as "night would not come near". But everybody knows that night is to come….

Page 73.:
Átrium Park (Year 2007)
The water's level is always being kept constant by recessed cubes. In the light of lamps coming from the pool's rim we detect that one water cube is missing as if taken by a dog's bite.

Page 74:
CAPITAL SQUARE
The large-sized pool here, with its spill fountain, has its most favored relative in the water complex in Hollán utca, though it is situated at Váci út 76 and seems to be an extended arm of the green-plastered office building, one should know that this extension to the street-facing side of this all-glass building was intended as an addition to the headquarters building of Budapest Water Utilities, situated on the opposite side (recently demolished) and now, close to the headquarters building of Budapest Electric Works, it is a bit out of place. Well, a large building had to go, while a tiny spill fountain remains….. "Water always prevails…" said Petőfi in a poem.

Page 75.:
Capital Square (Year 2009)
This waveless pool 28 by 4.5 m large and has 18 feeding nozzles. In the evening, among the medium-grey granite blocks illuminated foaming jets of water are shooting upwards.

Page 76:
CENTER POINT
Along Váci út the office buildings form something like a corridor, the most splendid ones seem to have been composed to the same tune, even if they tend to differ a bit, one against the other, if one cares to observe the slightly varying outcome of architecturing efforts (one has to admit: functionality and fashion do matter). Eight building levels are standard, plus garage levels underground. Services here include receptionists, catering, office space, coffees, fitness center with showers. Where space permits, we find interior gardens with plenty of greens and with some type of water-fed compositions. The one set up here is a temperate solution, yet optimal for granting pleasure and restful minutes to managers who got tired in their daily working routine.

Page 77:
Center Point (Year 2006)
An ornate pool with a large water expanse had been created here, to match and enhance the building's architectural concept, as an integral part of this complex. The terrace extending into the space over the water's surface helps in demonstrating the close connection between water and building.

Page 78:
DITRÓI MÓR STREET
DITRÓI Mór was – decades ago – the director of Vígszinház theatre. He would feast his eyes upon seeing how much the looks of this small street named after him had been made much more splendid. On one side the theatre, restaurants and a movie theatre on the other, at the street's end a hotel, ornate stone pavement that replaced the worn asphalt, really a grand new shape for a street. Traffic must not enter, tells us the sign, but is impossible anyway, due to benches and other useful street fixtures. On top of all this we may discover a red metal carpet, which seemingly extends the theatre's entrance hall into the open. Each prima donna dreams of walking over such a carpet…., even the tiny-little spill fountains could not disturb them.

Page 78:
Ditrói Mór Street No. 1. (Year 2010)
Here the water spouting from behind a uniquely manufactured metal artifact's surface spends a cooling and aesthetic feeling. During the night the spill fountain is being illuminated, to show its very individual character.

Page 80:
DUNA TERASZ –"Danube" Terrace
Poor soul! In this architectural field it was the firstcomer, an early spring swallow, capturing the awe and admiration of young and old in our District. At a closer look we may think to have here a splash pad or a spray pool, or maybe a squirting pool, this latter label being ill-founded. Yet, like its soul, vapor and mist embraces much of the nearby playground and sporting facilities, a soul that dissolves in them to become active in playing and sporting. Those visiting this place seem to swim and wade in such aura, an aura of more and new leisure opportunities. And when daylight and the summer day's heat passes away, a beautiful sight remains, not bad for a pleasant evening.

Page 81:
"Danube" Terrace
Kárpát Street No. 44. (Year 2014)
This was the first mist-emitting well in our District. It has recessed nozzles with automatic control to generate the mist which then forms a fog-like water spectacle. During the night the rising columns of mist are emphasized by a white-colored decorative illumination.

Page 82
GIDÓFALVY LAJOS STREET
Here we find a street that in fact extends over five streets, laying in parallel in each direction, a peculiarity mastered only by a few like us. Not a place for freshmen in mail services. Yet if mail carriers happen to work here, they shall be more than happy to find some resting after making three idle rounds in finding addresses. By the way, this composition in water architecture seems to depict undeliverable parcels if we look at the neatly stacked limestone slabs. And the water running down on their sides seems to be meant as refreshment for a tired mailman.

Page 83:
Gidófalvy Lajos Street No. 1–7. (Year 2016)
The slabs of limestone are stacked to form a "tower". The water popping up on the top of this spill fountain is running down along the slabs, to bring coolness to the environs, and to accentuate the natural beauty of the limestone slabs.

Page 84:
HOLLÁN ERNŐ STREET
This is a twin brother or sister of the artifact we have in Ditrói Mór Street. However, they must be biovulars as there isn't any similarity, except that they occupied the street formerly used for vehicle traffic. Which tells us that the Hollán Ernő utca, too, became an urban space reserved for pedestrians, though ending at the former Odeon's façade. We have here a rather elongated pool, with neatly tailored evergreens behind. The jet-like geysers with their play with colors produce themselves in vain, the locals rather tend to recall the famous horse racing grounds of Pardubice. Some even pretend to hear the stamping of hooves. Yet, such sounds may rather come from nearby jazz clubs.

Page 84:
Hollán Ernő Street No. 1. (Year 2009)
The water spouts from a row of nozzles installed in the middle of the dark granite lined pool, each of them illuminated by a colored LED-lamp. The thin layer of water emphasizes the beauty of the volcanic rock material.

Page 86:
KLAPKA CENTER
This is the region where nothing, not a bit remained from good old Angyalföld (well, one should know, this is the "Lőportárdűlő" patch of our District). Now we find here a sophistically designed urban environment, fitting to the 21st century: all-glass looking office buildings, shops and serpentine-like walks and streets, modeled with the help of computers. Now, this is a neighborhood that simply needs and demands some form of water presence. The answer was an intricate group of still fountains, concealed as part of an irregularly shaped pool which comes not only as a spectacle but also as a source of pleasant sounds. A really calming treat for those passing by.

Page 87.:
Klapka Center (Year 2019)
A lentil –shaped granite pool with some 3 to 5 nozzles produces small heaps of bubbles which neatly match the character of the place and does away with the monotony of smooth water surface.

Page 88.:
OCHOTA PARK
This quadratic block of rock (quite unlike a pavement stone), when it arrived here in the "Országbíró" residential complex, could not have thought that soon it shall stand in Ochota Park. But rock does not care, having seen even more striking changes and events since its birth in the ancient Pannon Sea. A park named after the partner district in Warsaw well deserves such a formation of nature as Ochota in Warsaw also has many natural and man-made waters. But here we also have a time capsule buried underneath. They may well compete which one lasts longer.

Page 88.:
Ochota Park (Year 2011)
The water emerging on top of a Süttő limestone block makes the stone's surface wet and moist. This block originates in the Pannon Sea that existed here for more than 9 million years. Three of its sides are roughly hewn, its fourth unhewn side reveals patterns of imprints showing plants and a small leaf of a tree.

Page 90.:
PAPP LÁSZLÓ SQUARE
We have here a 3D-sculpture, open-air plastic art made of limestone. An intricate ensemble of cubes, cuboids, and of prisms, that not only gurgles but emits some mist. It forms only a portion of the full architectural picture of the street. The segments of a circle seem to form a ring that may have existed once, in which this three-times Olympic champion in boxing and of whom a statue is standing in opposite position. Look how he is about to begin with a tricky blow that must end in a knock-out. That all makes us understand the role of fog and mist: from his the left-hand fist fog or mist or both came to the eyes of those entering the ring against Papp László.

Page 93.:
Papp László Square (Year 2016)
On this spill fountain tiled with volcanic rock slabs the gurgling water forms a thin water layer, and a shallow plane of water helps in cooling the environs and also helps in accentuating the rock material's natural beauty. Mist-forming nozzles have been installed between the limestone cubes, adding to this misting well a unique character. When illuminated in the dark, the ever changing pattern of mist and the mantle it forms help in revealing the natural beauty of the limestone blocks.

Page 92.:
SZENT ISTVÁN PARK
In the course of its history of nine decades much happened to this park, and also to its waters. The Park was already part of the original garden and landscaping designs of RERRICH Béla, later we had here a genuine fountain and a large pool, the latter having been used mainly for swimming and leisure by the public. Eventually the pool was demolished and its site landfilled to create space for a sandpit for children. But finally, now, we may feast our eyes on a row of four pools that appear to form neat and frail flower beds. They gently embrace the middle of the park.

Page 93.:
Szent István Park (Year 1998)
Among the four pools one is quadrangular, one has the shape of square, while two of them are trapezoid in form. They have a common supply and system of water and are provided with a total of 21 nozzles.

Page 94.:
VIZAFOGÓ LEISURE PARK
This object of leisure has a past quite different than the one we presented on the preceding pages. A rather conventional children's playground used to be here, hidden at the feet of ten-storey prefabricated apartment houses (just remember when mothers went to the window to loudly remind their kids that it's supper time, your meal is ready, come up at once! And some thirty children answer as a choir: mam, let me remain here a bit longer! The place underwent a face-lifting, a neat leisure park emerged, with the former sandpit converted into a spill fountain. The ornate statuette of a great sturgeon is merely a bonus!

Page 97.:
Vizafogó Leisure Park
Népfürdő Street No. 17. (Year 2014)
This is an individually shaped misting portal, with a metal girder on top that holds a few sturgeon fish. The illumination at night emphasizes the slender movement of the mist mantle.

Page 96.:
WAHRMANN MÓR PASSAGEWAY
Some see in it a wall in a cave, some look at it as on a bookshelf, while there are those who simply think: it is another street partition edifice. Whatever we see or think in or about this object, undeniably it has a magnificent refreshing effect coming from the skilled combination of rock material, plants, and of water. And some surely have an open mind for understanding symbols and realize that these three components may also be seen as the three settlements that earlier entered in unity to form today's Budapest. No doubt, the eponym, Mr. Wahrmann, then member of Parliament, surely would not object to this, as he was the wise man to propose to legislators the law which led to Budapest municipality.

Page 97.:
Wahrmann Mór Passageway (Year 2012)
Here we have a spill fountain resembling a "grotto" (cave), covered and lined with slabs of natural stone. On the surface of the rock material the gushing water trickles down, discharged by a spring-like aperture.